

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA
"DA CAMERA"

Després del *Festival Bach*, la nostra
"Associació" té en preparació, fins a fi
de curs,

QUATRE CONCERTS
D'ORQUESTRA

amb la participació de l'
ORQUESTRA PAU CASALS,
dirigida pel mestre

PAU CASALS

ORQUESTRA SIMFÒNICA
DE MADRID

dirigida pel mestre

E. F. ARBÓS

Dos concerts únics a Barcelona, els
quals revestiran una especial importàn-
cia en ocasió de l'homenatge al mestre
Arbós. Amb aquest motiu, pot donar-se
per segura la participació en un d'aquests
concerts d'un solista de fama mundial.

Pendran part, demés, en els nostres
concerts

PAQUITA MADRIGUERA
piano

FRITZ KREISLER
violí

(el programa del qual, amb obres per a
violí i piano, i violí i orquestra, donem
a la plana precedent)

GREGOR PIATIGORSKY
violoncel

Únicament per als socis de l'
"Associació de Música "da Camera"

Inscripcions i detalls: Via Laietana, 46, 5.e, 3.ª - Telèfon 17798

AUDICIONS ÍNTIMES
CASAL DEL METGE

Dimarts, 27 de març

Ofrena musical BACH
flauta, violí, clavecí i violoncel

CONCERTO M. DE FALLA
clavecí, flauta, oboè, clarinet, violí i violoncel

Septimini BEETHOVEN
violí, viola, violoncel, contrabaix, clarinet, fagot i trompa
per un conjunt de cambra, dirigit pel
mestre EDUARD TOLDRÀ.

*Le Concerto pour clavecin et cinq instruments est une
des œuvres maîtresses de Manuel de Falla et l'un des
chefs-d'œuvre les plus significatifs de la Musique moderne.*
H. PRUNIÈRES

SESSIONS SEGÜENTS:

ALFRED CORTOT

Concerts comentats «Tres Panorames
musicals romàntics» :

CHOPIN - SCHUMANN - LISTZ
Evocacions, comentaris i estudis. Exe-
cució de nombroses obres de cada un
d'aquests compositors.

QUARTET IBÈRIC

amb la cooperació de

ISABEL MARTI-COLIN, *piano*
Primera audició d'un dels més bells
QUINTETS del Pare Antoni SOLER
(compositor català del XVIIIe segle).
Quintets de SCHUMANN i BRAHMS.

Presentació d'un artista qualificat de
«sensacional»

GREGOR PIATIGORSKY
violoncel

Únicament per als inscrits a «Audicions Íntimes»

Dibuix de Claudi Lorenzale i Sugrañes

* 1815 † 1889, a Barcelona

Biblioteca dels Museus d'Art de Barcelona

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA "DA CAMERA"
DE BARCELONA

CURS 1933-34

CONCERT SETÈ

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA "DA CAMERA"

Adscrita a la "Lliga d'Associacions de Música"

CURS XXI : 1933-34 : CONCERT SETÈ

Dimecres, 21 de Març de 1934, a les deu del vespre

AUDICIÓ D'OBRES DE JOAN SEBASTIÀ BACH ORFEÓ CATALÀ ORQUESTRA

ANDREUA FORNELLS, sopran EMILI VENDRELL, tenor
CONCEPCIÓ CALLAO, contralt RICARD FUSTER, baix

ORGANISTA : Mestre VICENÇ M.^a DE GIBERT

DIRECCIÓ : Mestre LLUÍS MILLET

PROGRAMA

I

CANTATA núm. 140 : "Desperteu! diu la veu forta"

Chor, orquestra, orgue, sopran, tenor i baix

I Desperteu! — diu la veu forta
(chor a quatre veus, orquestra i orgue)	V Atança't vora meu
(recitatiu de bariton, orquestra i orgue)
II Ell ve, Ell ve! Ja ve el promès
(recitatiu de tenor, orgue i continu)	VI L'Amic és meu
(duo de sopran i bariton, oboè sol orgue i continu. - Oboè, Cassià CARLES)
III Quan vens, tu, mon bé?
(duo de sopran i bariton violí sol i continu. - Violí, Eduard TOLDRA)	VII Glòria et sia cantada (choral)
(chor a quatre veus, orquestra i orgue)
IV Són sent els cants dels guaites
(choral de tenors, orquestra i orgue)	

II

CANTATA núm. 161 : "Vina, dolça hora de la mort" (1.ª audició)

Chor, orquestra, orgue, contralt i tenor

I De la mort dolça hora, vina
(ària de contralt, orquestra i orgue)	IV Per mi tot ja és finit
(recitatiu de contralt, orquestra i orgue)
II Món, tens el goig feixuc
(recitatiu de tenor, orgue i continu)	V Si mon Déu així ho disposa
(chor a quatre veus, orquestra i orgue)
III Ma fal·lera
(ària de tenor, orquestra i orgue)	VI El cos en el sepulcre (choral)
(chor a quatre veus, orquestra i orgue)

III

PASSIÓ SEGONS SANT MATEU : Fragments (La negació de Pere)

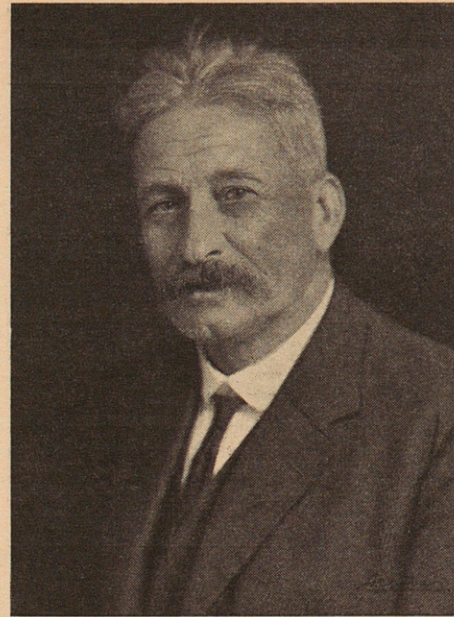
45 I al cap d'una petita estona
(l'Evanglista, chor, orquestra i orgue)	47 Pietat, Senyor!
(ària de contralt, orquestra, orgue i violí solista : Eduard TOLDRA)
46 Llavors començà a fer imprecacions
(l'Evanglista, Pere, orgue i continu)	48 Si lluny de Tu jo vivia (choral)
(chor, orquestra i orgue)

CANTATA núm. 50 : "Doncs la salut i el vigor i l'imperi i el poder" (1.ª audició)
Doble chor a vuit veus, orquestra i orgue

Grans orgues Walcker & Co. de Ludwigsburg

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

EXCLUSIVAMENT PER ALS SOCIS DE L'« ASSOCIACIÓ DE MÚSICA DA CAMERA »

LLUÍS MILLET

Es per sisena vegada que el gloriós Orfeó Català, amb el seu eminent director, aquest músic per excel·lència que és el mestre Lluís Millet, honora els nostres programes. I si cada vegada l'actuació a Música « DA CAMERA » de la nostra primera entitat coral, s'ha fet remarcar per la importància de l'audició en què prenia part (Homenatge a Maurice Ravel, *Novena Simfonia* amb l'Orquestra Pau Casals, *Missa Solemnis*, Sessió de Música Religiosa, amb la primera audició de la Cantata *Crist jeia en la mortalla*) avui, l'Orfeó Català tributa a la nostra entitat l'honor màxim en oferir-li, en audició única, un programa de tan excepcional qualitat artística com aquest Festival Bach.

La minuciosa preparació d'un concert com el d'avui, representa una tasca de molts mesos, acompanyada amb una minuciositat i precisió que només pot assolir un fervor musical com el que té el seu més il·lustre representant en el mestre Lluís Millet, dignament compartit i viscut pels eminents mestres auxiliars de l'« Orfeó » i aquests admirables cantaires, per als quals sembla que no existeixi la fatiga, encara que sigui treballant en obres de tanta densitat com les de J. S. Bach.

L'ASSOCIACIÓ DE MÚSICA « DA CAMERA » ha de rebre aquest gest no tan sols amb la fervorosa admiració que sempre li ha meregut l'Orfeó Català, sinó amb el més cordial agraïment. Quan les notes emocionants de Bach elevin el nostre esperit a les regions més sublimes de l'ànima humana, i la grandesa de les obres que anem a sentir desvetlli el nostre més viu en-

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA "DA CAMERA"

Unic concert a Barcelona de

FRITZ KREISLER

Podem donar ja el magne programa que interpretarà aquest gran artista, únicament per als components de la nostra ASSOCIACIÓ

PROGRAMA

Concert en la	MOZART
Kreisler i orquestra	
Cançó Lluís XIII i Pavana	COUPERIN
Variacions	TARTINI
Rondo	MOZART
Peça en forma d'Havanera	RAVEL
La Fille aux cheveux de lin	DEBUSSY
Caprici vienès	KREISLER
Kreisler i piano	
Concert	MENDELSSOHN
Kreisler i orquestra	

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA « DA CAMERA »

Dissabte, 7 d'abril, a les deu del vespre

concert extraordinari de la

ORQUESTRA PAU CASALS

sota la direcció del mestre

PAU CASALS

amb la cooperació de

PAQUITA MADRIGUERA
piano

PROGRAMA

I	
Suite	BACH
orquestra	
II	
Concert en la	GRIEG
piano i orquestra	
III	
Vuitena Simfonia	BEETHOVEN
orquestra	

Exclusivament per als senyors Socis de
ASSOCIACIÓ DE MÚSICA « DA CAMERA »
Via Laietana, 46, 5.ª, 3.ª - Telèfon 17798

tusiasme, cal que recordem l'esforç realitzat perquè poguéssim gaudir d'aquests moments de sublimitat i que demostrem que sabem agrair a tots els components del gloriós Orfeó Català la seva imponderable actuació artística.

VI
L'amic és meu!—I jo sóc teu! L'amor mai res
separa. Jo vull amb tu al cel viure entre roses.—
Tu vols amb mi al cel viure entre roses. Allí l'ale-
gria, allí serà el goig.

VII
Glòria et sia cantada
amb llengua humana i encelada,
amb cimbals i arpes bé sonant.
Dotze perles són les portes
de ta ciutat; tu ens confortes
amb àngels el teu tron voltant.
Cap ull no ha sotjat,
cap oïda no ha escoltat
joia semblant.
Fruim eix do,
Etern in dulci júbilo.

CANTATA NUM. 161
«VINA, DOLÇA HORA DE LA MORT»

I
De la mort dolça hora, vina;
l'esperit,
esmarrit,
vol ta mel divina.
Endolceix ma departença,
vina a mi,
sol diví,
jo t'espero sens temença

II
Món, tens el goig feixuc;
ton sucre enverinat gustar no puc,
ta claredat
és malastruga,
i allí on tes roses s'han badat
hi ha espines a desdir
per l'esperit punyir.
La groga mort per mi és la roja albada;
amb ella arriben les clarícies
de glòria i celestials delícies.
Mon cor, que eixa esplendor albira,
per l'hora de la mort sospira.
Jo tinc daler
pel Crist i amb Ell fer vida,
jo tinc daler
per fer del món fugida.

III
Ma fallera
és del Salvador l'espera
i del Crist aprop estar.
Si el meu ésser, cendra i terra,
de la mort serà desferra,
l'esperit més brillarà
amb els àngels, com foguera.

IV
Per mi tot és ja finit:
món, bona nit!
Per mi consol només hi hauria
si en braços de Jesús moria;
Ell és mon dolç desmai!

El meu fossar amb roses ell cobreixi
fins que amb Jesús mon cor reneixi,
fins que el seu xai
pasturi per la dolça plana;
la mort mai sia sobirana.
Vina aviat, jorn de la mort joïós.
Oh! prest colpeix, darrer moment pietós!

V
Si mon Déu així ho disposa,
jo desitjo que el cos meu
sia ja en la tomba closa;
l'esperit, tornant a Déu,
l'immortal vestit es posi
i en la pau del cel reposi.
Oh! Jesús, preneu-m'ho tot!
Sia aquest mon darrer mot!

VI
El cos, en el sepulcre
pels cucs serà menjat;
de nou tornarà pulcre,
pel Crist resuscitat;
viurà fruit gaubança,
sens dol ni desconhort
en cèlica alegrança.
Quin mal em fa la mort?

PASSIO SEGONS SANT MATEU (Fragments)
LA NEGACIO DE PERE (1)

45. RECITAT
I al cap d'una petita estona tots els d'allí s'acosta-
ren, dient-li a Pere:

CHOR
«Cert és; també tu ets d'aquells homes, puix et
traeix ton llenguatge.»

46. RECITAT
Llavors començà a fer imprecacions i a jurar:
«Eix home jo no el conec.» I de seguida cantà el
gall. I Pere es recordà de les paraules de Jesús, quan
va dir-li: Ans de que canti el gall em negaràs tres
vegades. I a fora eixint, plorà amargament.

47. ARIA. Contralt
Pietat, Senyor,
mon Déu, pietat mon dol t'inspi-
ra
Mira el plor
de mos ulls, i del cor meu
l'amargor.

48. CHORAL
Si lluny de Tu jo vivia,
ara prop teu heu tornat,
car ton Fill em redimí
fent-ne de sa mort rescat.
Si ma culpa fou molt greu,
esperar bé puc, mon Déu,
que, apietat de m'agonia,
salvaràs l'ànima mia.

CANTATA NUM. 50
«DONCS LA SALUT I EL VIGOR I L'IMPERI I EL PODER»
Doncs la salut i el vigor i l'imperi i el poder del
Déu nostre al seu Crist esperen, puix rebutjat ha
estat qui n'era demandant jorn i nit a Déu.

(1) Trad. de V. de Gibert i F. Pujol

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA DA CAMERA

Dimecres, 21 Març 1934, a les deu del vespre

Festival J. S. BACH

PALAU DE LA MUSICA CATALANA

ORFEO
CATALA

amb la cooperació de

ANDREUA FORNELLS
sopran

CONCEPCIÓ CALLAO
contralt

EMILI VENDRELL
tenor

RICARD FUSTER
bariton

EDUARD TOLDRA
violí

VICENÇ M. DE GIBERT
orgue

ORQUESTRA

Direcció:

Mestre
LLUIS MILLET

PROGRAMA

- I
CANTATA NUM. 140: «Desperteu! diu la veu forta.»
Chor, orquestra, orgue, sopran, tenor i baix
I Desperteu!—diu la veu forta
(chor a quatre veus, orquestra i orgue).
II Ell ve, Ell ve! Ja ve el promès
(recitatiu de tenor, orgue i continu).
III ¿Quan vens, tu, mon bé?
(duo de sopran i bariton, violí sol i continu).
IV Sion sent el cant dels guaites
(choral de tenors, orquestra i orgue).
V Atança't vora meu
(recitatiu de bariton, orquestra i orgue).
VI L'Amic és meu
(duo de sopran i bariton, oboè sol, orgue i continu. — Oboè, 'CASSIA CARLES)
VII Glòria et sia cantada. (Choral)
(chor a quatre veus, orquestra i orgue).

- II
CANTATA NUM. 161: «Vina, dolça hora de la mort.»
(1.ª audició)
Chor, orquestra, orgue, contralt i tenor
I De la mort dolça hora, vina.
(ària de contralt, orquestra i orgue)
II Món, tens el goig feixuc.
(recitatiu de tenor, orgue i continu).
III Ma fallera.
(ària de tenor, orquestra i orgue).
IV Per mi tot ja és finit.
(recitatiu de contralt, orquestra i orgue).
V Si mon Déu així ho disposa.
(chor a quatre veus, orquestra i orgue).
VI El cos en el sepulcre. (Choral).
(chor a quatre veus, orquestra i orgue).

- III
PASSIO SEGONS SANT MATEU. Fragments.
(La negació de Pere)
45. I al cap d'una petita estona.
(l'Evangalista, chor, orquestra i orgue).
46. Llavors començà a fer imprecacions.
(l'Evangalista, Pere, orgue i continu.)
47. Pietat, Senyor.
(ària de contralt, orquestra, orgue i violí)
48. Si lluny de Tu jo vivia (Choral).
(chor, orquestra i orgue).
CANTATA NUM. 50. «Doncs la salut i el vigor i
l'imperi i el poder». (1.ª audició)
Doble chor a vuit veus, orquestra i orgue
Grans orgues Walcker & C.º, de Ludwigsurg

Exclusivament per als socis de la "Associació de Música Da Camera"

LES CANTATES RELIGIOSES DE JOAN SEBASTIA BACH

Hi ha qui diu que les cent noranta Cantates religioses de Bach que han arribat fins a nosaltres són la meitat de les que produí el *cantor* de Sant Tomàs de Leipzig. Hi ha també qui suposa que les Cantates perdudes són més de la meitat. Albert Schweitzer, però, que ha estudiat bé la qüestió, diu que en totalitat Bach escriu cinc cicles de Cantates per al servei religiós; cada cicle, que comprèn les Cantates per al servei de tot un any, estava format a Sant Tomàs de Leipzig per cinquanta nou Cantates, de manera que la totalitat de les que Bach compongué seria de dues centes noranta cinc. Sembla, doncs, que les Cantates extraviesades per negligència de Wilhelm Friedmann, un dels fills de Bach al qual escaigueren en herència, són, només, un centenar.

Si de tota l'enorme producció de Bach no n'hagués quedat més que les cent noranta cinc Cantates religioses actualment conegudes, no per això disminuiria la grandesa de la personalitat del que hom pot qualificar, sense dubtes ni reserves, del més gran entre els grans músics. En les Cantates religioses apareixen acusats amb el més viu relleu tots els caires i tots els aspectes, espirituals i gairebé diríem físics, d'aquella personalitat. Tota la gamma del sentiment humà en relació amb la divinitat, tots els matisos de la inspiració poètico-musical, totes les manifestacions del talent bellament equilibrat d'una naturalesa sana i robusta, tota la plenitud d'una ciència i d'una tècnica incomparables, totes aquestes qualitats apareixen radiant de la llum del geni a cada pàgina, a cada ratlla de les Cantates religioses. Les tres que figuren en el present programa, tan diverses de caràcter, tan sublimes d'inspiració, tan magnífiques de realització, en són la millor demostració.

La que omple la primera part és la coneguda pels mots *Wachet auf* del seu començament, i porta el núm. 140 de la col·lecció. És escrita sobre el text del choral místic de Nikolai, i el tema musical d'aquest choral és el que figura en el primer fragment, en el núm. IV i en el final.

Aquesta Cantata tracta de la paràbola de les verges prudentes i les verges folles, o sigui l'Evangeli del vint-i-setè diumenge després de la Trinitat.

El chor inicial, *Despertheu! diu la veu forta*, descriu el gran desvetllament. Comença l'orquestra amb acords d'un ritme obstinat de notes llargues i curtes alternades, ple de solemnitat, que simbolitza la divinitat del Crist en el seu pas per la terra, mentre un motiu ascendent, reproduït quatre vegades i transformat en escales més vives i brillants, tradueix la idea del desvetllar-se i alçar-se de les verges esfereïdes. Entren tot seguit les veus humanes, els soprans amb el tema del choral en notes llargues i sostingudes, les altres veus amb figuracions severament expressives, intimitant les verges al desvetllament. Dins el mateix caràcter van alternant el chor i l'orquestra, aquesta darrera va glossant sempre els dos temes inicials que serveixen de comentari i acompanyament al chor, i aquest amb els seus grans períodes superbament majestuosos, interromptos vers la fi per un *Alleluia* ple de brillants vocalitzacions.

Va seguit aquest choral d'un recitatiu de tenor anunciant la vinguda immediata del promès i estimulante les verges a anar-lo a rebre.

El número III és un duet en el qual dialoguen el sopran i el baix, simbolitzant l'ànima i el Crist

respectivament. L'ànima, ansiosa, pregunta incessantment: *quan vens? t'espero*, mentres el Crist calma el seu neguit anunciant la vinguda immediata. Per damunt de les veus i com una carícia amanyagadora, un violí sol descabdella una bellíssima melodia, plena de figuracions decoratives, mentre l'orquestra forma un fons de dolcesa i suavitat.

Per al núm. IV, Bach confia a l'orquestra una melodia, que va repetint com una tornada, d'aire cadenciós, a manera de dansa solemnia, a la qual es barreja periòdicament la melodia del choral, cantada ara pels tenors. És el corteig que arriba, que passa; la cadenciosa tornada fineix, i les verges que no estaven a punt resten soles, desesperades.

El recitatiu de baix del núm. V és la veu de Jesús, que parla a l'ànima i la conforta.

En el núm. VI l'ànima i el Crist entonen un nou diàleg, ple ara de la joia de la possessió recíproca, joia que descriu l'òboe amb les seves volades i figuracions gracioses.

Tanca la Cantata el mateix tema del choral entonat en el núm. I pels soprans i en el IV pels tenors, presentat ara en la forma senzilla i característica dels chorals, amb una harmonització a quatre veus robusta i plena.

La Cantata núm. 161, d'una bellesa corpenedora, és una de les tres que escriu a Weimar amb textos de Franck sobre la nostàlgia de la mort, tema que ha inspirat a Bach pàgines d'una emoció insuperable.

Sobre aquest caire particular del geni de Bach diu Schweitzer: «Aquest home robust i sà, que vivia voltat de l'afecció d'una gran família, aquest home que era l'energia i l'activitat personificades, que, oi més, tenia un gust pronunciat per allò francament burlesc, sentia, en el fons de la seva ànima, el desig intens, l'enyorança del repòs etern. Coneixia la nostàlgia de la mort, com jamai ésser humà la conegué. Jamai, també, aquesta nostàlgia de la mort no ha estat traduïda en música d'una manera més corpenedora. En la mort, Bach festeja l'alliberadora suprema i descriu, en admirables *berceuses* espirituals, la calma que invadeix la seva ànima a n'aquest pensament; o bé encara, la seva felicitat es tradueix en temes joiosos i exuberants, d'una alegria sobrenatural. Hom sent que la seva ànima entera canta en aquesta música i que el creient l'ha escrita en una mena d'exaltació. Així desitjada, així esperada, la mort no el sorprengué. Al moment suprem, el seu rostre degué il·luminar-se d'aquest somriure sobrenatural que hom descobreix en algunes de les seves Cantates, com la 161.»

Es iniciada aquesta per una ària de contralt d'una suavitat angèlica; la *dolça hora de la mort* és demanada humilment però amb insistència inlassable, que subratllen d'un prec no menys insistent dues flautes amb ritme obstinat.

Segueix un recitatiu de tenor en el qual l'ansiosa espera de la mort és accentuada pel record de les malvestats del món, comparades amb les delícies de la llum eterna.

A continuació del recitatiu, el tenor canta una ària intensificant la vehemència de la fallera de la mort amb accents tan aviat tendres i suplicants com dramàtics i pressosos.

En el núm. IV torna a cantar la veu de contralt

en un recitatiu gairebé *arioso*, acompanyat per les flautes, l'orquestra de corda i el continu, acomiadant-se del món per a trobar el dolç desmai de la mort en braços de Jesús. La força dramàtica de l'aspiració a la mort arriba al punt àlgid en aquest magnífic recitatiu, en el qual tots els conceptes, tots els mots significatius són subratllats, són enlairats i sublimats per l'expressió musical amb una veritat punyent.

Després d'aquesta apassionada requesta per la deslliurança suprema, apareix, com una veritable anticipació de la cèlica gaubança, una d'aquelles *berceuses* de la mort que esmenta Schweitzer. Tornen les dues flautes amb el mateix dibuix obstinat del començament, que alterna ara amb altres figuracions també insistent però més ràpides, mentre el chor va descabdellant les estrofes de la *berceuse* d'una dolcesa imponderable, d'una expressió ultraterrena que commou fins a les llàgrimes, d'una unció i un fervor tan purs que transporten l'espirit.

I clou aquesta meravellosa Cantata el choral de consuetud, en el qual és encara intensificada l'expressió d'arrobament del chor anterior, i que fineix amb una cadència suspensiva que és una prodigiosa traducció musical de la interrogació del darrer vers. El tema d'aquest choral és un dels que Bach empra amb molta freqüència, especialment en la Passió segons Sant Mateu. Cada vegada, però, troba la manera de variar-ne l'aspecte, i aquí el presenta amb una harmonització i un agençament de les veus que és una pura meravella. La intervenció de les flautes cantant per damunt de les veus li dona una dolça lluminositat que acaba de contribuir a l'impressió d'ensomni.

En la Cantata núm. 50 el mestre tradueix un curt verset de l'Apocalipsi que parla de l'adveniment de la potència de Déu i del triomf sobre Satàn.

Es constituïda aquesta Cantata només que per un gran choral a vuit veus dividides en dos chors i en forma de doble fuga, amb acompanyament d'orquestra, la qual aporta elements propis en el desenrotllament, especialment amb les soneries de les trompetes i dels oboes, de caràcter heroicament combatiu. La tessitura de la primera trompeta obliga a emprar un instrument especial, construït en la tonalitat de *re*, amb el qual amb prou feines és possible d'assolir els sons extremadament aguts que Bach escriu. Cal remarcar la intervenció de les timbales, de les quals usà Bach poquíssim en la seva enorme producció.

El gran doble chor fugat reposa sobre un tema de notes repetides i salts ascendants, que tradueix una marxa o un pas d'una gran fermesa i decisió, un progrés continuat, una potència irresistible; aquest tema, que podríem qualificar de *la força*, encadena sense interrupció amb un altre, llargament vocalitzat, de ritme més variat i de figuració ondulada, tan aviat descendent com ascendent, que simbolitza la *joia triomfal*. Res més que amb aquests dos temes i les derivacions que d'ells extreu en té prou Bach per a aixecar aquesta construcció sonora d'una potència incomparable i d'una complexitat extremada, que atueix i omple d'admiració com la contemplació de la més grandiosa i florida de les catedrals gòtiques.

FRANCESC PUJOL

TEXT DE LES OBRES DEL PROGRAMA

Traducció adaptada a la música, pel mestre FRANCESC PUJOL

CANTATA NUM. 140

I

«DESPERTEU!—DIU LA VEU FORTA»

—Despertheu!—diu la veu forta
dels guaites de dalt la muralla:
—Desperta, tu, Jerusalem!
Mitja nit és l'hora d'ara;
els guaites amb veu clara ens criden:
—On sou, on sou verges prudentes?
Amunt! ja ve el promès,
preneu els llantions.
Al·leluia. Al·leluia!!
Sigueu a punt per les nocces,
vosaltres l'heu d'anà a cercar.

II

Ell ve, Ell ve! Ja ve el promès! Filles de Sion
eixiu prest, que ja devalla de l'altura vers la casa
maternal. Ja ve el promès; com una daina, com
cervatell, igual ell salta pels turons i us duu el
menjar del casament. Amunt, no us adormiu! Correu,
aneu-lo a rebre. Oh! Mireu! Gairebé ja arriba.

III

—Quan vens, tu, mon bé?—Ja vinc, ton ajut, Ja
vinc prest, ton bé!—T'espero amb la llàntia encesa.
Quan vens, tu, mon bé?—Ja vinc, ton ajut.
Ja vinc prest, ton bé! Ja s'obre el saló.—Que s'obri

IV

Sion sent el cant dels guaites,
i el cor saltant-li d'alegria
desperta i corre tot seguit.
Son amic del cel davalla,
de gràcia i veritat radia
com astre alçant-se al firmament.
Oh vina, t'esperem,
Jesús, el Fill de Déu.
Hossanna!
Tots et seguim vers el saló
ens reconforta el teu convit.

V

Atança't vora meu,
promesa del meu cor!
A tu m'he confiat
per sempre, eternament.
Damunt mon cor jo et vull,
amb el meu braç com vela vull guiar-te
i donar goig als teus ulls tristos.
El dol oblida i el sofrir
que tu, oh ànima, passares.
La meua esquerra et sostindrà
mentre ma dreta t'acarona.

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA
"DA CAMERA"

Després del *Festival Bach*, la nostra
"Associació" té en preparació, fins a fi
de curs,

QUATRE CONCERTS
D'ORQUESTRA

amb la participació de l'
ORQUESTRA PAU CASALS,
dirigida pel mestre

PAU CASALS

ORQUESTRA SIMFÒNICA
DE MADRID

dirigida pel mestre

E. F. ARBÓS

Dos concerts únics a Barcelona, els
quals revestiran una especial importàn-
cia en ocasió de l'homenatge al mestre
Arbós. Amb aquest motiu, pot donar-se
per segura la participació en un d'aquests
concerts d'un solista de fama mundial.

Pendran part, demés, en els nostres
concerts

PAQUITA MADRIGUERA
piano

FRITZ KREISLER
violí

(el programa del qual, amb obres per a
violí i piano, i violí i orquestra, donem
a la plana precedent)

GREGOR PIATIGORSKY
violoncel

Únicament per als socis de l'
« Associació de Música "da Camera" »

Inscripcions i detalls: Via Laietana, 46, 5.^è, 3.ª - Telèfon 17798

AUDICIONS ÍNTIMES
CASAL DEL METGE

Dimarts, 27 de març

Ofrena musical. BACH
flauta, violí, clavecí i violoncel

CONCERTO M. DE FALLA
clavecí, flauta, oboè, clarinet, violí i violoncel

Septimini BEETHOVEN
violí, viola, violoncel, contrabaix, clarinet, fagot i trompa
per un conjunt de cambra, dirigit pel
mestre EDUARD TOLDRÁ.

*Le Concerto pour clavecin et cinq instruments est une
des œuvres maîtresses de Manuel de Falla et l'un des
chefs-d'œuvre les plus significatifs de la Musique moderne.*
H. PRUNIÈRES

SESSIONS SEGÜENTS:

ALFRED CORTOT

Concerts comentats « Tres Panorames
musicals romàntics » :

CHOPIN - SCHUMANN - LISTZ
Evocacions, comentaris i estudis. Exe-
cució de nombroses obres de cada un
d'aquests compositors.

QUARTET IBÈRIC

amb la cooperació de

ISABEL MARTI-COLIN, *piano*
Primera audició d'un dels més bells
QUINTETS del Pare Antoni SOLER
(compositor català del XVIII^è segle).
Quintets de SCHUMANN i BRAHMS.

Presentació d'un artista qualificat de
« sensacional »

GREGOR PIATIGORSKY
violoncel

Únicament per als inscrits a « Audicions Íntimes »

Dibuix de Claudi Lorenzale i Sugrañes
* 1815 † 1889, a Barcelona
Biblioteca dels Museus d'Art de Barcelona

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA "DA CAMERA"
DE BARCELONA

CURS 1933-34

CONCERT SETÈ

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA "DA CAMERA"

Adscrita a la "Lliga d'Associacions de Música"

CURS XXI : 1933-34 : CONCERT SETÈ

Dimecres, 21 de Març de 1934, a les deu del vespre

AUDICIÓ D'OBRES DE JOAN SEBASTIÀ BACH ORFEÓ CATALÀ ORQUESTRA

ANDREUA FORNELLS, *sopran* EMILI VENDRELL, *tenor*
CONCEPCIÓ CALLAO, *contralt* RICARD FUSTER, *baix*

ORGANISTA : Mestre VICENÇ M.^a DE GIBERT

DIRECCIÓ : Mestre LLUÍS MILLET

PROGRAMA

I

CANTATA núm. 140 : "Desperteu! diu la veu forta"

Chor, orquestra, orgue, sopran, tenor i baix

I Desperteu! — diu la veu forta
(chor a quatre veus, orquestra i orgue)	V Atança't vora meu
(recitatiu de baríton, orquestra i orgue)
II Ell ve, Ell ve! Ja ve el promès
(recitatiu de tenor, orgue i continu)	VI L'Amic és meu
(duo de sopran i baríton, oboè sol orgue i continu. - Oboè, Cassià CARLES)
III Quan vens, tu, mon bé?
(duo de sopran i baríton violí sol i continu.-Violí, Eduard TOLDRA)	VII Glòria et sia cantada (choral)
(chor a quatre veus, orquestra i orgue)
IV Són sent els cants dels guaites
(choral de tenors, orquestra i orgue)	

II

CANTATA núm. 161 : "Vina, dolça hora de la mort" (1.ª audició)

Chor, orquestra, orgue, contralt i tenor

I De la mort dolça hora, vina
(ària de contralt, orquestra i orgue)	IV Per mi tot ja és finit
(recitatiu de contralt, orquestra i orgue)
II Món, tens el goig feixuc
(recitatiu de tenor, orgue i continu)	V Si mon Déu així ho disposa
(chor a quatre veus, orquestra i orgue)
III Ma fal·lera
(ària de tenor, orquestra i orgue)	VI El cos en el sepulcre (choral)
(chor a quatre veus, orquestra i orgue)

III

PASSIÓ SEGONS SANT MATEU : Fragments (La negació de Pere)

45 I al cap d'una petita estona
(l'Evangelista, chor, orquestra i orgue)	47 Pietat, Senyor!
(ària de contralt, orquestra, orgue i violí solista : Eduard TOLDRA)
46 Llavors començà a fer imprecacions
(l'Evangelista, Pere, orgue i continu)	48 Si lluny de Tu jo vivia (choral)
(chor, orquestra i orgue)

CANTATA núm. 50 : "Doncs la salut i el vigor i l'imperi i el poder" (1.ª audició)

Doble chor a vuit veus, orquestra i orgue

Grans orgues Walcker & Co. de Ludwigsburg

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

EXCLUSIVAMENT PER ALS SOCIS DE L'« ASSOCIACIÓ DE MÚSICA DA CAMERA »

LLUÍS MILLET

Es per sisena vegada que el gloriós Orfeó Català, amb el seu eminent director, aquest músic per excel·lència que és el mestre Lluís Millet, honora els nostres programes. I si cada vegada l'actuació a Música « DA CAMERA » de la nostra primera entitat coral, s'ha fet remarcar per la importància de l'audició en què prenia part (Homenatge a Maurice Ravel, *Novena Simfonia* amb l'Orquestra Pau Casals, *Missa Solemnis*, *Sessió de Música Religiosa*, amb la primera audició de la *Cantata Crist jeia en la mortalla*) avui, l'Orfeó Català tributa a la nostra entitat l'honor màxim en oferir-li, en audició única, un programa de tan excepcional qualitat artística com aquest Festival Bach.

La minuciosa preparació d'un concert com el d'avui, representa una tasca de molts mesos, acompanyada amb una minuciositat i precisió que només pot assolir un fervor musical com el que té el seu més il·lustre representant en el mestre Lluís Millet, dignament compartit i viscut pels eminents mestres auxiliars de l'« Orfeó » i aquests admirables cantaires, per als quals sembla que no existeixi la fatiga, encara que sigui treballant en obres de tanta densitat com les de J. S. Bach.

L'ASSOCIACIÓ DE MÚSICA « DA CAMERA » ha de rebre aquest gest no tan sols amb la fervorosa admiració que sempre li ha merescut l'Orfeó Català, sinó amb el més cordial agraïment. Quan les notes emocionants de Bach elevin el nostre esperit a les regions més sublimes de l'ànima humana, i la grandesa de les obres que anem a sentir desvetlli el nostre més viu en-

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA "DA CAMERA"

Unic concert a Barcelona de

FRITZ KREISLER

Podem donar ja el magne programa que interpretarà aquest gran artista, únicament per als components de la nostra ASSOCIACIÓ

PROGRAMA

Concert en la MOZART

Kreisler i orquestra

Cançó Lluís XIII i Pavana COUPERIN

Variacions TARTINI

Rondo MOZART

Peça en forma d'Havanera RAVEL

La Fille aux cheveux de lin DEBUSSY

Caprici vienès KREISLER

Kreisler i piano

Concert MENDELSSOHN

Kreisler i orquestra

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA « DA CAMERA »

Dissabte, 7 d'abril, a les deu del vespre

concert extraordinari de la

ORQUESTRA PAU CASALS

sota la direcció del mestre

PAU CASALS

amb la cooperació de

PAQUITA MADRIGUERA

piano

PROGRAMA

I

Suite BACH

orquestra

II

Concert en la GRIEG

piano i orquestra

III

Vuitena Simfonia BEETHOVEN

orquestra

Exclusivament per als senyors Socis de
ASSOCIACIÓ DE MÚSICA « DA CAMERA »

Via Laietana, 46, 5.ª, 3.ª - Telèfon 17798

tusiasme, cal que recordem l'esforç realitzat perquè poguéssim gaudir d'aquests moments de sublimitat i que demostréssim que sabem agrair a tots els components del gloriós Orfeó Català la seva imponderable actuació artística.

VI
L'amic és meu!—I jo sóc teu! L'amor mai res
separa. Jo vull amb tu al cel viure entre roses.—
Tu vols amb mi al cel viure entre roses. Allí l'ale-
gria, allí serà el goig.

VII
Glòria et sia cantada
amb llengua humana i encelada,
amb cimbals i arpes bé sonant.
Dotze perles són les portes
de ta ciutat; tu ens confortes
amb àngels el teu tron voltant.
Cap ull no ha sotjat,
cap oïda no ha escoltat
joia semblant.
Fruim eix do,
Etern in *dulci júbilo*.

CANTATA NUM. 161

«VINA, DOLÇA HORA DE LA MORT»

I
De la mort dolça hora, vina;
l'esperit,
esmarrit,
vol ta mel divina.
Endolceix ma departença,
vina a mi,
sol diví,
jo t'espero sens temença

II
Món, tens el goig feixuc;
ton sucre enverinat gustar no puc,
ta claredat
és malastruga,
i allí on tes roses s'han badat
hi ha espines a desdir
per l'esperit punyir.
La groga mort per mi és la roja *albada*;
amb ella arriben les clarícies
de glòria i celestials delícies.
Mon cor, que eixa esplendor albira,
per l'hora de la mort sospira.
Jo tinc daler
pel Crist i amb Ell fer vida,
jo tinc daler
per fer del món fugida.

III
Ma fallera
és del Salvador l'espera
i del Crist aprop estar.
Si el meu ésser, cendra i terra,
de la mort serà desferra,
l'esperit més brillarà
amb els àngels, com foguera.

IV
Per mi tot és ja finit:
món, bona nit!
Per mi consol només hi hauria
si en braços de Jesús moria;
Ell és mon dolç desmai!

El meu fossar amb roses ell cobreixi
fins que amb Jesús mon cor reneixi,
fins que el seu xai
pasturi per la dolça plana;
la mort mai sia sobirana.
Vina aviat, jorn de la mort joïós.
Oh! prest colpeix, darrer moment pietós!

V
Si mon Déu així ho disposa,
jo desitjo que el cos meu
sia ja en la tomba closa;
l'esperit, tornant a Déu,
l'immortal vestit es posi
i en la pau del cel reposi.
Oh! Jesús, preneu-m'ho tot!
Sia aquest mon darrer mot!

VI
El cos, en el sepulcre
pels cucs serà menjat;
de nou tornarà pulcre,
pel Crist resuscitat;
viurà fruint gaubança,
sens dol ni desconhort
en cèlica alegrança.
Quin mal em fa la mort?

PASSIO SEGONS SANT MATEU (Fragments) LA NEGACIO DE PERE (1)

45. RECITAT
I al cap d'una petita estona tots els d'allí s'acosta-
ren, dient-li a Pere:

CHOR
«Cert és; també tu ets d'aquells homes, puix et
traeix ton llenguatge.»

46. RECITAT
Llavors començà a fer imprecacions i a jurar:
«Eix home jo no el conec.» I de seguida cantà el
gall. I Pere es recordà de les paraules de Jesús, quan
va dir-li: Ans de que canti el gall em negaràs tres
vegades. I a fora eixint, plorà amargament.

47. ARIA. Contralt
Pietat, Senyor,
mon Déu, pietat mon dol t'inspi-
ra
Mira el plor
de mos ulls, i del cor meu
l'amargor.

48. CHORAL
Si lluny de Tu jo vivia,
ara prop teu heu tornat,
car ton Fill em redimia
fent-ne de sa mort rescat.
Si ma culpa fou molt greu,
esperar bé puc, mon Déu,
que, apietat de m'agonia,
salvaràs l'ànima mia.

CANTATA NUM. 50
«DONCS LA SALUT I EL VIGOR I L'IMPERI I EL PODER»
Doncs la salut i el vigor i l'imperi i el poder del
Déu nostre al seu Crist esperen, puix rebutjat ha
estat qui n'era demandant jorn i nit a Déu.

(1) Trad. de V. de Gibert i F. Pujol

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA DA CAMERA

Dimecres, 21 Març 1934, a les deu del vespre

Festival J. S. BACH

PALAU DE LA MUSICA CATALANA

ORFEO CATALA

amb la cooperació de

ANDREUA FORNELLS
sopran

CONCEPCIÓ CALLAO
contralt

EMILI VENDRELL
tenor

RICARD FUSTER
bariton

EDUARD TOLDRA
violí

VICENÇ M. DE GIBERT
orgue

ORQUESTRA

Direcció:

Mestre
LLUIS MILLET

PROGRAMA

I

CANTATA NUM. 140: «Desperteu! diu la veu forta.»
Chor, orquestra, orgue, sopran, tenor i baix

- I Desperteu!—diu la veu forta
(chor a quatre veus, orquestra i orgue).
- II Ell ve, Ell ve! Ja ve el promès
(recitatiu de tenor, orgue i continu).
- III ¿Quan vens, tu, mon bé?
(duo de sopran i bariton, violí sol i continu).
- IV Sion sent el cant dels guaites
(choral de tenors, orquestra i orgue).
- V Atança't vora meu
(recitatiu de bariton, orquestra i orgue).
- VI L'Amic és meu
(duo de sopran i bariton, oboè sol, orgue i continu. — Oboè, CASSIA CARLES)
- VII Glòria et sia cantada. (Choral)
(chor a quatre veus, orquestra i orgue).

II

CANTATA NUM. 161: «Vina, dolça hora de la mort.»
(1.ª audició)

- Chor, orquestra, orgue, contralt i tenor
- I De la mort dolça hora, vina.
(ària de contralt, orquestra i orgue)
- II Món, tens el goig feixuc.
(recitatiu de tenor, orgue i continu).
- III Ma fallera.
(ària de tenor, orquestra i orgue).
- IV Per mi tot ja és finit.
(recitatiu de contralt, orquestra i orgue).
- V Si mon Déu així ho disposa.
(chor a quatre veus, orquestra i orgue).
- VI El cos en el sepulcre. (Choral).
(chor a quatre veus, orquestra i orgue).

III

PASSIO SEGONS SANT MATEU. Fragments.
(La negació de Pere)

- 45. I al cap d'una petita estona.
(l'Evangalista, chor, orquestra i orgue).
- 46. Llavors començà a fer imprecacions.
(l'Evangalista, Pere, orgue i continu.)
- 47. Pietat, Senyor.
(ària de contralt, orquestra, orgue i violí)
- 48. Si lluny de Tu jo vivia (Choral).
(chor, orquestra i orgue).

CANTATA NUM. 50. «Doncs la salut i el vigor i
l'imperi i el poder». (1.ª audició)
Doble chor a vuit veus, orquestra i orgue
Grans orgues Walcker & C.º, de Ludwigsurg

Exclusivament per als socis de la "Associació de Música da Camera"

LES CANTATES RELIGIOSES DE JOAN SEBASTIA BACH

Hi ha qui diu que les cent noranta Cantates religioses de Bach que han arribat fins a nosaltres són la meitat de les que produí el *cantor* de Sant Tomàs de Leipzig. Hi ha també qui suposa que les Cantates perdudes són més de la meitat. Albert Schweitzer, però, que ha estudiat bé la qüestió, diu que en totalitat Bach escriví cinc cicles de Cantates per al servei religiós; cada cicle, que comprèn les Cantates per al servei de tot un any, estava format a Sant Tomàs de Leipzig per cinquanta nou Cantates, de manera que la totalitat de les que Bach compongué seria de dues centes noranta cinc. Sembla, doncs, que les Cantates extraviades per negligència de Wilhelm Friedmann, un dels fills de Bach al qual escaigueren en herència, són, només, un centenar.

Si de tota l'enorme producció de Bach no n'hagués quedat més que les cent noranta cinc Cantates religioses actualment conegudes, no per això disminuiria la grandesa de la personalitat del que hom pot qualificar, sense dubtes ni reserves, del més gran entre els grans músics. En les Cantates religioses apareixen acusats amb el més viu relleu tots els caires i tots els aspectes, espirituals i gairebé diríem físics, d'aquella personalitat. Tota la gamma del sentiment humà en relació amb la divinitat, tots els matisos de la inspiració paèticomusical, totes les manifestacions del talent bellament equilibrat d'una naturalesa sana i robusta, tota la plenitud d'una ciència i d'una tècnica incomparables, totes aquestes qualitats apareixen radiants de la llum del geni a cada pàgina, a cada ratlla de les Cantates religioses. Les tres que figuren en el present programa, tan diverses de caràcter, tan sublims d'inspiració, tan magnífiques de realització, en són la millor demostració.

La que omple la primera part és la coneguda pels mots *Wachet auf* del seu començament, i porta el núm. 140 de la col·lecció. És escrita sobre el text del choral místic de Nikolai, i el tema musical d'aquest choral és el que figura en el primer fragment, en el núm. IV i en el final.

Aquesta Cantata tracta de la paràbola de les verges prudentes i les verges folles, o sigui l'Evangeli del vint-i-setè diumenge després de la Trinitat.

El chor inicial, *Despertheu! diu la veu forta*, descriu el gran desvetllament. Comença l'orquestra amb acords d'un ritme obstinat de notes llargues i curtes alternades, ple de solemnitat, que simbolitza la divinitat del Crist en el seu pas per la terra, mentre un motiu ascendent, reproduït quatre vegades i transformat en escales més vives i brillants, tradueix la idea del desvetllar-se i alçar-se de les verges esfereïdes. Entren tot seguit les veus humanes, els soprans amb el tema del choral en notes llargues i sostingudes, les altres veus amb figuracions severament expressives, intimant les verges al desvetllament. Dins el mateix caràcter van alternant el chor i l'orquestra, aquesta darrera va glosant sempre els dos temes inicials que serveixen de comentari i acompanyament al chor, i aquest amb els seus grans períodes superbament majestuosos, interromputs vers la fi per un *Alleluia* ple de brillants vocalitzacions.

Va seguit aquest choral d'un recitatiu de tenor anunciant la vinguda immediata del promès i estimulant les verges a anar-lo a rebre.

El número III és un duet en el qual dialoguen el sopran i el baix, simbolitzant l'ànima i el Crist

respectivament. L'ànima, ansiosa, pregunta incessantment: *quan vens? t'espero*, mentres el Crist calma el seu neguit anunciant la vinguda immediata. Per damunt de les veus i com una carícia amanyagadora, un violí sol descabdella una bellíssima melodia, plena de figuracions decoratives, mentre l'orquestra forma un fons de dolcesa i suavitat.

Per al núm. IV, Bach confia a l'orquestra una melodia, que va repetint com una tornada, d'aire cadenciós, a manera de dansa solemnia, a la qual es barreja periòdicament la melodia del choral, cantada ara pels tenors. És el corteig que arriba, que passa; la cadenciosa tornada fineix, i les verges que no estaven a punt resten soles, desesperades.

El recitatiu de baix del núm. V és la veu de Jesús, que parla a l'ànima i la conforta.

En el núm. VI l'ànima i el Crist entonen un nou diàleg, ple ara de la joia de la possessió recíproca, joia que descriu l'òboe amb les seves volades i figuracions gracioses.

Tanca la Cantata el mateix tema del choral entonat en el núm. I pels soprans i en el IV pels tenors, presentat ara en la forma senzilla i característica dels chorals, amb una harmonització a quatre veus robusta i plena.

La Cantata núm. 161, d'una bellesa corprenedora, és una de les tres que escriví a Weimar amb textos de Franck sobre la nostalgia de la mort, tema que ha inspirat a Bach pàgines d'una emoció insuperable.

Sobre aquest caire particular del geni de Bach diu Schweitzer: «Aquest home robust i sà, que vivia voltat de l'afecció d'una gran família, aquest home que era l'energia i l'activitat personificades, que, oi més, tenia un gust pronunciat per allò francament burlesc, sentia, en el fons de la seva ànima, el desig intens, l'enyorança del repòs etern. Co-neixia la nostàlgia de la mort, com mai ésser humà la conegué. Jamai, també, aquesta nostàlgia de la mort no ha estat traduïda en música d'una manera més corprenedora. En la mort, Bach festeja l'alliberadora suprema i descriu, en admirables *berceuses* espirituals, la calma que invadeix la seva ànima a n'aquest pensament; o bé encara, la seva felicitat es tradueix en temes joiosos i exuberants, d'una alegria sobrenatural. Hom sent que la seva ànima entera canta en aquesta música i que el creient l'ha escrita en una mena d'exaltació. Així desitjada, així esperada, la mort no el sorprengué. Al moment suprem, el seu rostre degué il·luminar-se d'aquest somriure sobrenatural que hom descobreix en algunes de les seves Cantates, com la 161.»

Es iniciada aquesta per una ària de contralt d'una suavitat angèlica; la *dolça hora de la mort* és demanada humilment però amb insistència inlassable, que subratllen d'un prec no menys insistent dues flautes amb ritme obstinat.

Segueix un recitatiu de tenor en el qual l'ansiosa espera de la mort és accentuada pel record de les malvestats del món, comparades amb les delícies de la llum eterna.

A continuació del recitatiu, el tenor canta una ària intensificant la vehemència de la fallera de la mort amb accents tan aviat tendres i suplicants com dramàtics i pressosos.

En el núm. IV torna a cantar la veu de contralt

en un recitatiu gairebé *arioso*, acompanyat per les flautes, l'orquestra de corda i el continu, acomiadant-se del món per a trobar el dolç desmai de la mort en braços de Jesús. La força dramàtica de l'aspiració a la mort arriba al punt àlgid en aquest magnífic recitatiu, en el qual tots els conceptes, tots els mots significatius són subratllats, són enlairats i sublimats per l'expressió musical amb una veritat punyent.

Després d'aquesta apassionada requesta per la deslliurança suprema, apareix, com una veritable anticipació de la cèlica gaubança, una d'aquelles *berceuses* de la mort que esmenta Schweitzer. Tornen les dues flautes amb el mateix dibuix obstinat del començament, que alterna ara amb altres figuracions també insistents però més ràpides, mentre el chor va descabdellant les estrofes de la *berceuse* d'una dolcesa imponderable, d'una expressió ultraterrena que commou fins a les llàgrimes, d'una unció i un fervor tan purs que transporten l'esperit.

I clou aquesta meravellosa Cantata el choral de consuetud, en el qual és encara intensificada l'expressió d'arrobament del chor anterior, i que fineix amb una cadència suspensiva que és una prodigiosa traducció musical de la interrogació del darrer vers. El tema d'aquest choral és un dels que Bach emprà amb molta freqüència, especialment en la Passió segons Sant Mateu. Cada vegada, però, troba la manera de variar-ne l'aspecte, i aquí el presenta amb una harmonització i un agençament de les veus que és una pura meravella. La intervenció de les flautes cantant per damunt de les veus li dona una dolça lluminositat que acaba de contribuir a l'impressió d'ensomni.

TEXT DE LES OBRES DEL PROGRAMA

Traducció adaptada a la música, pel mestre FRANCESC PUJOL

CANTATA NUM. 140

I

«DESPERTEU!—DIU LA VEU FORTA»
—Despertheu!—diu la veu forta
dels guaites de dalt la muralla:
—Desperta, tu, Jerusalem!—
Mitja nit és l'hora d'ara;
els guaites amb veu clara ens criden:
—On sou, on sou verges prudentes?
Amunt! ja ve el promès,
preneu els llançons.
Alleluia. Alleluia!!
Sigueu a punt per les noces,
vosaltres l'heu d'anà a cercar.

II

Ell ve, Ell ve! Ja ve el promès! Filles de Sion
eixiu prest, que ja devalla de l'altura vers la casa
maternal. Ja ve el promès; com una daina, com
cervatell, igual ell salta pels turons i us duu el
menjar del casament. Amunt, no us adormiu! Cor-
reu, aneu-lo a rebre. Oh! Mireu! Gairebé ja arriba.

III

—Quan vens, tu, mon bé?—Ja vinc, ton ajut, Ja
vinc prest, ton bé!—T'espero amb la llàntia en-
cesa. Quan vens, tu, mon bé?—Ja vinc, ton ajut.
Ja vinc prest, ton bé! Ja s'obre el saló.—Que s'obri

En la Cantata núm. 50 el mestre tradueix un
curt verset de l'Apocalipsi que parla de l'adveni-
ment de la potència de Déu i del triomf sobre
Satàn.

Es constituïda aquesta Cantata només que per
un gran choral a vuit veus dividides en dos chors
i en forma de doble fuga, amb acompanyament
d'orquestra, la qual aporta elements propis en el
desenrotllament, especialment amb les soneries de
les trompetes i dels oboes, de caràcter heroicament
combatiu. La tessitura de la primera trompeta
obliga a emprar un instrument especial, construït
en la tonalitat de *re*, amb el qual amb prou feines
és possible d'assolir els sons extremadament aguts
que Bach escriví. Cal remarcar la intervenció de
les timbales, de les quals usà Bach poquíssim en
la seva enorme producció.

El gran doble chor fugat reposa sobre un tema
de notes repetides i salts ascendants, que tradueix
una marxa o un pas d'una gran fermesa i decisió,
un progrés continuat, una potència irresistible;
aquest tema, que podriem qualificar de *la forga*,
encadena sense interrupció amb un altre, llarga-
ment vocalitzat, de ritme més variat i de figura-
ció ondulada, tan aviat descendent com ascen-
dent, que simbolitza la joia triomfal. Res més que
amb aquests dos temes i les derivacions que d'ells
extreu en té prou Bach per a aixecar aquesta
construcció sonora d'una potència incomparable i
d'una complexitat extremada, que atueix i omple
d'admiració com la contemplació de la més gran-
diosa i florida de les catedrals gòtiques.

FRANCESC PUJOL

IV

Sion sent el cant dels guaites,
i el cor saltant-li d'alegria
desperta i corre tot seguit.
Son amic del cel davalla,
de gràcia i veritat radia
com astre alçant-se al firmament.
Oh vina, t'esperem,
Jesús, el Fill de Déu.
Hossanna!
Tots et seguim vers el saló
ens reconforta el teu convit.

V

Atança't vora meu,
promesa del meu cor!
A tu m'he confiat
per sempre, eternament.
Damunt mon cor jo et vull,
amb el meu braç com vela vull guiar-te
i donar goig als teus ulls tristos.
El dol oblida i el sofrir
que tu, oh ànima, passares.
La meva esquerra et sostindrà
mentre ma dreta t'acarona.

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA
"DA CAMERA"

Després del *Festival Bach*, la nostra
"Associació" té en preparació, fins a fi
de curs,

QUATRE CONCERTS
D'ORQUESTRA

ORQUESTRA SIMFÒNICA
DE MADRID

dirigida pel mestre

E. F. ARBÓS

Dos concerts únics a Barcelona, els
quals revestiran una especial importàn-
cia en ocasió de l'homenatge al mestre
Arbós. Amb aquest motiu, pot donar-se
per segura la participació en un d'aquests
concerts d'un solista de fama mundial.

Pendran part, demés, en els nostres
concerts

PAQUITA MADRIGUERA
piano

FRITZ KREISLER
violí

(el programa del qual, amb obres per a
violí i piano, i violí i orquestra, donem
a la plana precedent)

GREGOR PIATIGORSKY
violoncel

Únicament per als socis de l'
«Associació de Música "da Camera"»

Inscripcions i detalls: Via Laietana, 46, 5.^è, 3.ª - Telèfon 17798

AUDICIONS ÍNTIMES
CASAL DEL METGE

Dimarts, 27 de març

Ofrena musical. BACH
flauta, violí, clavecí i violoncel

CONCERTO M. DE FALLA
clavecí, flauta, oboè, clarinet, violí i violoncel

Septimini BEETHOVEN
violí, viola, violoncel, contrabaix, clarinet, fagot i trompa

per un conjunt de cambra, dirigit pel
mestre EDUARD TOLDRÀ.

*Le Concerto pour clavecin et cinq instruments est une
des œuvres maîtresses de Manuel de Falla et l'un des
chefs-d'œuvre les plus significatifs de la Musique moderne.*

H. PRUNIÈRES

SESSIONS SEGÜENTS:

ALFRED CORTOT

Concerts comentats «Tres Panorames
musicals romàntics» :

CHOPIN - SCHUMANN - LISTZ
Evocacions, comentaris i estudis. Exe-
cució de nombroses obres de cada un
d'aquests compositors.

QUARTET IBÈRIC

amb la cooperació de

ISABEL MARTI-COLIN, *piano*

Primera audició d'un dels més bells
QUINTETS del Pare Antoni SOLER
(compositor català del XVIII^è segle).
Quintets de SCHUMANN i BRAHMS.

Presentació d'un artista qualificat de
«sensacional»

GREGOR PIATIGORSKY
violoncel

Únicament per als inscrits a «Audicions Íntimes»

Dibuix de Claudi Lorenzale i Sugrañes

* 1815 † 1889, a Barcelona

Biblioteca dels Museus d'Art de Barcelona

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA "DA CAMERA"
DE BARCELONA

CURS 1933-34

CONCERT SETÈ

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA "DA CAMERA"

Adscrita a la "Lliga d'Associacions de Música"

CURS XXI : 1933-34 : CONCERT SETÈ

Dimecres, 21 de Març de 1934, a les deu del vespre

AUDICIÓ D'OBRES DE JOAN SEBASTIÀ BACH ORFEÓ CATALÀ ORQUESTRA

ANDREUA FORNELLS, *sopran* EMILI VENDRELL, *tenor*
CONCEPCIÓ CALLAO, *contralt* RICARD FUSTER, *baix*
ORGANISTA : Mestre VICENÇ M.^a DE GIBERT
DIRECCIÓ : Mestre LLUÍS MILLET

PROGRAMA

I

CANTATA núm. 140 : "Desperteu! diu la veu forta"

Chor, orquestra, orgue, sopran, tenor i baix

I Desperteu! — diu la veu forta
(chor a quatre veus, orquestra i orgue)	V Atança't vora meu
(recitatiu de baríton, orquestra i orgue)
II Ell ve, Ell ve! Ja ve el promès
(recitatiu de tenor, orgue i continu)	VI L'Amic és meu
(duo de sopran i baríton, oboè sol orgue i continu. - Oboè, Cassià CARLES)
III Quan vens, tu, mon bé?
(duo de sopran i baríton violí sol i continu.-Violí, Eduard TOLDRA)	VII Glòria et sia cantada (choral)
(chor a quatre veus, orquestra i orgue)
IV Són sent els cants dels guaites
(choral de tenors, orquestra i orgue)	

II

CANTATA núm. 161 : "Vina, dolça hora de la mort" (1.ª audició)

Chor, orquestra, orgue, contralt i tenor

I De la mort dolça hora, vina
(ària de contralt, orquestra i orgue)	IV Per mi tot ja és finit
(recitatiu de contralt, orquestra i orgue)
II Món, tens el goig feixuc
(recitatiu de tenor, orgue i continu)	V Si mon Déu així ho disposa
(chor a quatre veus, orquestra i orgue)
III Ma fal·lera
(ària de tenor, orquestra i orgue)	VI El cos en el sepulcre (choral)
(chor a quatre veus, orquestra i orgue)

III

PASSIÓ SEGONS SANT MATEU : Fragments (La negació de Pere)

45 I al cap d'una petita estona
(l'Evangelista, chor, orquestra i orgue)	47 Pietat, Senyor!
(ària de contralt, orquestra, orgue i violí solista : Eduard TOLDRA)
46 Llavors començà a fer imprecacions
(l'Evangelista, Pere, orgue i continu)	48 Si lluny de Tu jo vivia (choral)
(chor, orquestra i orgue)

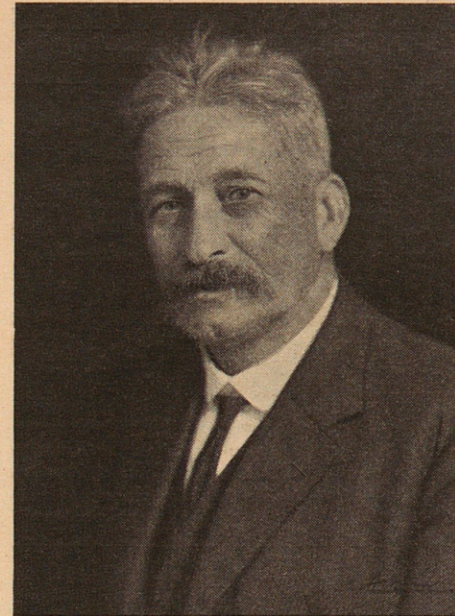
CANTATA núm. 50 : "Doncs la salut i el vigor i l'imperi i el poder" (1.ª audició)

Doble chor a vuit veus, orquestra i orgue

Grans orgues Walcker & Co. de Ludwigsburg

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

EXCLUSIVAMENT PER ALS SOCIS DE L'« ASSOCIACIÓ DE MÚSICA DA CAMERA »

LLUÍS MILLET

Es per sisena vegada que el gloriós Orfeó Català, amb el seu eminent director, aquest músic per excel·lència que és el mestre Lluís Millet, honora els nostres programes. I si cada vegada l'actuació a Música « DA CAMERA » de la nostra primera entitat coral, s'ha fet remarcar per la importància de l'audició en què prenia part (Homenatge a Maurice Ravel, *Novena Simfonia* amb l'Orquestra Pau Casals, *Missa Solemnis*, *Sessió de Música Religiosa*, amb la primera audició de la Cantata *Crist jeia en la mortalla*) avui, l'Orfeó Català tributa a la nostra entitat l'honor màxim en oferir-li, en audició única, un programa de tan excepcional qualitat artística com aquest Festival Bach.

La minuciosa preparació d'un concert com el d'avui, representa una tasca de molts mesos, acompanyada amb una minuciositat i precisió que només pot assolir un fervor musical com el que té el seu més il·lustre representant en el mestre Lluís Millet, dignament compartit i viscut pels eminents mestres auxiliars de l'« Orfeó » i aquests admirables cantaires, per als quals sembla que no existeixi la fatiga, encara que sigui treballant en obres de tanta densitat com les de J. S. Bach.

L'ASSOCIACIÓ DE MÚSICA « DA CAMERA » ha de rebre aquest gest no tan sols amb la fervorosa admiració que sempre li ha meregut l'Orfeó Català, sinó amb el més cordial agrament. Quan les notes emocionants de Bach eleven el nostre esperit a les regions més sublimes de l'ànima humana, i la grandesa de les obres que anem a sentir desvetlli el nostre més viu en-

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA "DA CAMERA"

Unic concert a Barcelona de

FRITZ KREISLER

Podem donar ja el magne programa que interpretarà aquest gran artista, únicament per als components de la nostra ASSOCIACIÓ

PROGRAMA

Concert en la MOZART

Kreisler i orquestra

Kreisler i piano

Concert. MENDELSSOHN

Kreisler i orquestra

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA « DA CAMERA »

Dissabte, 7 d'abril, a les deu del vespre

concert extraordinari de la

ORQUESTRA PAU CASALS

sota la direcció del mestre

PAU CASALS

amb la cooperació de

PAQUITA MADRIGUERA

piano

PROGRAMA

I
Suite BACH
orquestra

II
Concert en la GRIEG
piano i orquestra

III
Vuitena Simfonia BEETHOVEN
orquestra

Exclusivament per als senyors Socis de
ASSOCIACIÓ DE MÚSICA « DA CAMERA »
Via Laietana, 46, 5.ª, 3.ª - Telèfon 17798

tusiasme, cal que recordem l'esforç realitzat perquè poguéssim gaudir d'aquests moments de sublimitat i que demostrem que sabem agrair a tots els components del gloriós Orfeó Català la seva imponderable actuació artística.

VI
L'amic és meu!—I jo sóc teu! L'amor mai res
separa. Jo vull amb tu al cel viure entre roses.—
Tu vols amb mi al cel viure entre roses. Allí l'ale-
gria, allí serà el goig.

VII
Glòria et sia cantada
amb llengua humana i encelada,
amb cimbals i arpes bé sonant.
Dotze perles són les portes
de ta ciutat; tu ens confortes
amb àngels el teu tron voltant.
Cap ull no ha sotjat,
cap oïda no ha escoltat
joia semblant.
Fruim eix do,
Etern in dulci júbilo.

CANTATA NUM. 161

«VINA, DOLÇA HORA DE LA MORT»

I
De la mort dolça hora, vina;
l'esperit,
esmarrit,
vol ta mel divina.
Endolceix ma departença,
vina a mi,
sol diví,
jo t'espero sens temença

II
Món, tens el goig feixuc;
ton sucre enverinat gustar no puc,
ta claredat
és malastruga,
i allí on tes roses s'han badat
hi ha espines a desdir
per l'esperit punyir.
La groga mort per mi és la roja albada;
amb ella arriben les clarícies
de glòria i celestials delícies.
Mon cor, que eixa esplendor albira,
per l'hora de la mort sospira.
Jo tinc daler
pel Crist i arib Ell fer vida,
jo tinc daler
per fer del món fugida.

III
Ma fallera
és del Salvador l'espera
i del Crist aprop estar.
Si el meu ésser, cendra i terra,
de la mort serà desferia,
l'esperit més brillarà
amb els àngels, com foguera.

IV
Per mi tot és ja finit:
món, bona nit!
Per mi consol només hi hauria
si en braços de Jesús moria;
Ell és mon dolç desmai!

El meu fossar amb roses ell cobreixi
fins que amb Jesús mon cor reneixi,
fins que el seu xai
pasturi per la dolça plana;
la mort mai sia sobirana.
Vina aviat, jorn de la mort joïós.
Oh! prest colpeix, darrer moment pietós!

V
Si mon Déu així ho disposa,
jo desitjo que el cos meu
sia ja en la tomba closa;
l'esperit, tornant a Déu,
l'immortal vestit es posi
i en la pau del cel reposi.
Oh! Jesús, preneu-m'ho tot!
Sia aquest mon darrer mot!

VI
El cos, en el sepulcre
pels cucs serà menjat;
de nou tornarà pulcre,
pel Crist resuscitat;
viurà fruint gaubança,
sens dol ni desconhort
en cèlica alegrança.
Quin mal em fa la mort?

PASSIO SEGONS SANT MATEU (Fragments) LA NEGACIO DE PERE (1)

45. RECITAT
I al cap d'una petita estona tots els d'allí s'acosta-
ren, dient-li a Pere:

CHOR
«Cert és; també tu ets d'aquells homes, puix et
traeix ton llenguatge.»

46. RECITAT
Llavors començà a fer imprecacions i a jurar:
«Eix home jo no el conec.» I de seguida cantà el
gall. I Pere es recordà de les paraules de Jesús, quan
va dir-li: Ans de que cantí el gall em negaràs tres
vegades. I a fora eixint, plorà amargament.

47. ARIA. Contralt
Pietat, Senyor,
mon Déu, pietat mon dol t'inspiri
Mira el plor
de mos ulls, i del cor meu
l'amargor.

48. CHORAL
Si lluny de Tu jo vivia,
ara prop teu heu tornat,
car ton Fill em redimia
fent-ne de sa mort rescat.
Si ma culpa fou molt greu,
esperar bé puc, mon Déu,
que, apietat de m'agonia,
salvaràs l'ànima mia.

CANTATA NUM. 50
«DONCS LA SALUT I EL VIGOR I L'IMPERI I EL PODER»
Doncs la salut i el vigor i l'imperi i el poder del
Déu nostre al seu Crist esperen, puix rebutjat ha
estat qui n'era demandant jorn i nit a Déu.

(1) Trad. de V. de Gibert i F. Pujol

ASSOCIACIÓ DE

MÚSICA DA CAMERA

Dimecres, 21 Març 1934, a les deu del vespre

Festival J. S. BACH

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

ORFEO CATALA

amb la cooperació de

ANDREUA FORNELLS
sopran

CONCEPCIÓ CALLAO
contralt

EMILI VENDRELL
tenor

RICARD FUSTER
bariton

EDUARD TOLDRA
violí

VICENÇ M. DE GIBERT
orgue

ORQUESTRA

Direcció:

Mestre
LLUIS MILLET

PROGRAMA

I

CANTATA NUM. 140: «Desperteu! diu la veu forta.»
Chor, orquestra, orgue, sopran, tenor i baix

I Desperteu!—diu la veu forta
(chor a quatre veus, orquestra i orgue).

II Ell ve, Ell ve! Ja ve el promès
(recitatiu de tenor, orgue i continu).

III ¿Quan vens, tu, mon bé?
(duo de sopran i bariton, violí sol i continu).

IV Sion sent el cant dels guaites
(choral de tenors, orquestra i orgue).

V Atança't vora meu
(recitatiu de bariton, orquestra i orgue).

VI L'Amic és meu
(duo de sopran i bariton, oboè sol, orgue i continu. — Oboè, CASSIÀ CARLES)

VII Glòria et sia cantada. (Choral)
(chor a quatre veus, orquestra i orgue).

II

CANTATA NUM. 161: «Vina, dolça hora de la mort.»
(1.ª audició)

Chor, orquestra, orgue, contralt i tenor

I De la mort dolça hora, vina.
(ària de contralt, orquestra i orgue)

II Món, tens el goig feixuc.
(recitatiu de tenor, orgue i continu).

III Ma fallera.
(ària de tenor, orquestra i orgue).

IV Per mi tot ja és finit.
(recitatiu de contralt, orquestra i orgue).

V Si mon Déu així ho disposa.
(chor a quatre veus, orquestra i orgue).

VI El cos en el sepulcre. (Choral).
(chor a quatre veus, orquestra i orgue).

III

PASSIO SEGONS SANT MATEU. Fragments.
(La negació de Pere)

45. I al cap d'una petita estona.
(l'Evangalista, chor, orquestra i orgue).

46. Llavors començà a fer imprecacions.
(l'Evangalista, Pere, orgue i continu.)

47. Pietat, Senyor.
(ària de contralt, orquestra, orgue i violí)

48. Si lluny de Tu jo vivia (Choral).
(chor, orquestra i orgue).

CANTATA NUM. 50. «Doncs la salut i el vigor i
l'imperi i el poder». (1.ª audició)

Doble chor a vuit veus, orquestra i orgue

Grans orgues Walcker & C.º, de Ludwigsurg

Exclusivament per als socis de la "Associació de Música da Camera"

LES CANTATES RELIGIOSES DE JOAN SEBASTIA BACH

Hi ha qui diu que les cent noranta Cantates religioses de Bach que han arribat fins a nosaltres són la meitat de les que produí el cantor de Sant Tomàs de Leipzig. Hi ha també qui suposa que les Cantates perdudes són més de la meitat. Albert Schweitzer, però, que ha estudiat bé la qüestió, diu que en totalitat Bach escriví cinc cicles de Cantates per al servei religiós; cada cicle, que comprén les Cantates per al servei de tot un any, estava format a Sant Tomàs de Leipzig per cinquanta nou Cantates, de manera que la totalitat de les que Bach compoqué seria de dues centes noranta cinc. Sembla, doncs, que les Cantates extraviades per negligència de Wilhelm Friedmann, un dels fills de Bach al qual escaigueren en herència, són, només, un centenar.

Si de tota l'enorme producció de Bach no n'hagués quedat més que les cent noranta cinc Cantates religioses actualment conegudes, no per això disminuiria la grandesa de la personalitat del que hom pot qualificar, sense dubtes ni reserves, del més gran entre els grans músics. En les Cantates religioses apareixen acusats amb el més viu relleu tots els caires i tots els aspectes, espirituals i gairebé diríem físics, d'aquella personalitat. Tota la gamma del sentiment humà en relació amb la divinitat, tots els matisos de la inspiració poètico-musical, totes les manifestacions del talent bellament equilibrat d'una naturalesa sana i robusta, tota la plenitud d'una ciència i d'una tècnica incomparables, totes aquestes qualitats apareixen radiant de la llum del geni a cada pàgina, a cada ratlla de les Cantates religioses. Les tres que figuren en el present programa, tan diverses de caràcter, tan sublimes d'inspiració, tan magnífiques de realització, en són la millor demostració.

La que omple la primera part és la coneguda pels mots *Wachet auf* del seu començament, i porta el núm. 140 de la col·lecció. És escrita sobre el text del choral místic de Nikolai, i el tema musical d'aquest choral és el que figura en el primer fragment, en el núm. IV i en el final.

Aquesta Cantata tracta de la paràbola de les verges prudentes i les verges folles, o sigui l'Evangeli del vint-i-setè diumenge després de la Trinitat.

El chor inicial, *Despertheu! diu la veu forta*, descriu el gran desvetllament. Comença l'orquestra amb acords d'un ritme obstinat de notes llargues i curtes alternades, ple de solemnitat, que simbolitza la divinitat del Crist en el seu pas per la terra, mentre un motiu ascendent, reproduït quatre vegades i transformat en escales més vives i brillants, tradueix la idea del desvetllar-se i alçar-se de les verges esfereïdes. Entren tot seguit les veus humanes, els soprans amb el tema del choral en notes llargues i sostingudes, les altres veus amb figuracions severament expressives, intimitant les verges al desvetllament. Dins el mateix caràcter van alternant el chor i l'orquestra, aquesta darrera va glossant sempre els dos temes inicials que serveixen de comentari i acompanyament al chor, i aquest amb els seus grans períodes superbament majestuosos, interromputs vers la fi per un *alleluia* ple de brillants vocalitzacions.

Va seguit aquest choral d'un recitatiu de tenor anunciant la vinguda immediata del promès i estimulant les verges a anar-lo a rebre.

El número III és un duet en el qual dialoguen el sopran i el baix, simbolitzant l'ànima i el Crist

respectivament. L'ànima, ansiosa, pregunta incessantment: *quan vens? t'espero*, mentres el Crist calma el seu neguit anunciant la vinguda immediata. Per damunt de les veus i com una carícia amanyagadora, un violí sol descabdella una bellíssima melodia, plena de figuracions decoratives, mentre l'orquestra forma un fons de dolcesa i suavitat.

Per al núm. IV, Bach confia a l'orquestra una melodia, que va repetint com una tornada, d'aire cadenciós, a manera de dansa solemnia, a la qual es barreja periòdicament la melodia del choral, cantada ara pels tenors. És el corteig que arriba, que passa: la cadenciosa tornada fineix, i les verges que no estaven a punt resten soles, desesperades.

El recitatiu de baix del núm. V és la veu de Jesús, que parla a l'ànima i la conforta.

En el núm. VI l'ànima i el Crist entonen un nou diàleg, ple ara de la joia de la possessió recíproca, joia que descriu l'òboe amb les seves volades i figuracions gracioses.

Tanca la Cantata el mateix tema del choral entonat en el núm. I pels soprans i en el IV pels tenors, presentat ara en la forma senzilla i característica dels chorals, amb una harmonització a quatre veus robusta i plena.

La Cantata núm. 161, d'una bellesa corprenedora, és una de les tres que escriví a Weimar amb textos de Franck sobre la nostalgia de la mort, tema que ha inspirat a Bach pàgines d'una emoció insuperable.

Sobre aquest caire particular del geni de Bach diu Schweitzer: «Aquest home robust i sa, que vivia voltat de l'afecció d'una gran família, aquest home que era l'energia i l'activitat personificades, que, oi més, tenia un gust pronunciat per allò francament burlesc, sentia, en el fons de la seva ànima, el desig intens, l'enyorança del repòs etern. Coneixia la nostàlgia de la mort, com jamai ésser humà la conegué. Jamai, també, aquesta nostàlgia de la mort no ha estat traduïda en música d'una manera més corprenedora. En la mort, Bach festeja l'alliberadora suprema i descriu, en admirables *berceuses* espirituals, la calma que invadeix la seva ànima a n'aquest pensament; o bé encara, la seva felicitat es tradueix en temes joiosos i exuberants, d'una alegria sobrenatural. Hom sent que la seva ànima entera canta en aquesta música i que el creient l'ha escrita en una mena d'exaltació. Així desitjada, així esperada, la mort no el sorprengué. Al moment suprem, el seu rostre degué il·luminar-se d'aquest somriure sobrenatural que hom descobreix en algunes de les seves Cantates, com la 161.»

Es iniciada aquesta per una ària de contralt d'una suavitat angèlica; la *dolça hora de la mort* és demanada humilment però amb insistència inlassable, que subratllen d'un prec no menys insistent dues flautes amb ritme obstinat.

Segueix un recitatiu de tenor en el qual l'ansiosa espera de la mort és accentuada pel record de les malvestats del món, comparades amb les delícies de la llum eterna.

A continuació del recitatiu, el tenor canta una ària intensificant la vehemència de la fallera de la mort amb accents tan aviat tendres i suplicants com dramàtics i pressosos.

En el núm. IV torna a cantar la veu de contralt

en un recitatiu gairebé *arioso*, acompanyat per les flautes, l'orquestra de corda i el continu, acomiadant-se del món per a trobar el dolç desmai de la mort en braços de Jesús. La força dramàtica de l'aspiració a la mort arriba al punt àlgid en aquest magnífic recitatiu, en el qual tots els conceptes, tots els mots significatius són subratllats, són enlairats i sublimats per l'expressió musical amb una veritat punyent.

Després d'aquesta apassionada requesta per la deslliurança suprema, apareix, com una veritable anticipació de la cèlica gaubança, una d'aquelles *berceuses* de la mort que esmenta Schweitzer. Tornen les dues flautes amb el mateix dibuix obstinat del començament, que alterna ara amb altres figuracions també insistent però més ràpides, mentre el chor va descabdellant les estrofes de la *berceuse* d'una dolcesa imponderable, d'una expressió ultraterrena que commou fins a les llàgrimes, d'una unció i un fervor tan purs que transporten l'esperit.

I clou aquesta meravellosa Cantata el choral de consuetud, en el qual és encara intensificada l'expressió d'arrobament del chor anterior, i que fineix amb una cadència suspensiva que és una prodigiosa traducció musical de la interrogació del darrer vers. El tema d'aquest choral és un dels que Bach emprà amb molta freqüència, especialment en la Passió segons Sant Mateu. Cada vegada, però, troba la manera de variar-ne l'aspecte, i aquí el presenta amb una harmonització i un agençament de les veus que és una pura meravella. La intervenció de les flautes cantant per damunt de les veus li dona una dolça lluminositat que acaba de contribuir a l'impressió d'ensomni.

TEXT DE LES OBRES DEL PROGRAMA

Traducció adaptada a la música, pel mestre FRANCESC PUJOL

CANTATA NUM. 140

I

«DESPERTEU!—DIU LA VEU FORTA»

—Despertheu!—diu la veu forta
dels guaites de dalt la muralla:
—Desperta, tu, Jerusalem!
Mitja nit és l'hora d'ara;
els guaites amb veu clara ens criden:
—On sou, on sou verges prudentes?
Amunt! ja ve el promès,
preneu els llantions.
Al·leluia. Al·leluia!!
Siguen a punt per les nocces,
vosaltres l'heu d'anà a cercar.

II

Ell ve, Ell ve! Ja ve el promès! Filles de Sion
eixiu prest, que ja devalla de l'altura vers la casa
maternal. Ja ve el promès; com una daina, com
cervatell, igual ell salta pels turons i us duu el
menjar del casament. Amunt, no us adormiu! Correu,
aneu-lo a rebre. Oh! Mireu! Gairebé ja arriba.

III

—Quan vens, tu, mon bé?—Ja vinc, ton ajut, Ja
vinc prest, ton bé!—T'espero amb la llàntia encesa.
Quan vens, tu, mon bé?—Ja vinc, ton ajut.
Ja vinc prest, ton bé! Ja s'obre el saló.—Que s'obri

En la Cantata núm. 50 el mestre tradueix un curt verset de l'Apocalipsi que parla de l'adveniment de la potència de Déu i del triomf sobre Satàn.

Es constituïda aquesta Cantata només que per un gran choral a vuit veus dividides en dos chors i en forma de doble fuga, amb acompanyament d'orquestra, la qual aporta elements propis en el desenrotllament, especialment amb les soneries de les trompetes i dels oboes, de caràcter heroicament combatiu. La tessitura de la primera trompeta obliga a emprar un instrument especial, construït en la tonalitat de *re*, amb el qual amb prou feines és possible d'assolir els sons extremadament aguts que Bach escriví. Cal remarcar la intervenció de les timbales, de les quals usà Bach poquíssim en la seva enorme producció.

El gran doble chor fugat reposa sobre un tema de notes repetides i salts ascendants, que tradueix una marxa o un pas d'una gran fermesa i decisió, un progrés continuat, una potència irresistible; aquest tema, que podríem qualificar de *la força*, encadena sense interrupció amb un altre, llargament vocalitzat, de ritme més variat i de figuració ondulada, tan aviat descendent com ascendent, que simbolitza la *joia triomfal*. Res més que amb aquests dos temes i les derivacions que d'ells extreu en té prou Bach per a aixecar aquesta construcció sonora d'una potència incomparable i d'una complexitat extremada, que atueix i omple d'admiració com la contemplació de la més grandiosa i florida de les catedrals gòtiques.

FRANCESC PUJOL

el saló!—Ja s'obre el saló pel cèlic convit.—Oh, vina, Jesús!—Aquí em tens, oh ànima aimada!

IV

Sion sent el cant dels guaites,
i el cor saltant-li d'alegria
desperta i corre tot seguit.
Son amic del cel davalla,
de gràcia i veritat radia
com astre alçant-se al firmament.
Oh vina, t'esperem,
Jesús, el Fill de Déu.
Hossanna!
Tots et seguim vers el saló
ens reconforta el teu convit.

V

Atança't vora meu,
promesa del meu cor!
A tu m'he confiat
per sempre, eternament.
Damunt mon cor jo et vull,
amb el meu braç com vela vull guiar-te
i donar goig als teus ulls tristos.
El dol oblida i el sofrir
que tu, oh ànima, passares.
La meua esquerra et sostindrà
mentre ma dreta t'acarona.

QUATRE CONCERTS D'ORQUESTRA

amb la participació de l'
ORQUESTRA PAU CASALS,
dirigida pel mestre

PAU CASALS

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE MADRID

dirigida pel mestre

E. F. ARBÓS

Dos concerts únics a Barcelona, els quals revestiran una especial importància en ocasió de l'homenatge al mestre Arbós. Amb aquest motiu, pot donar-se per segura la participació en un d'aquests concerts d'un solista de fama mundial.

Pendran part, demés, en els nostres concerts

PAQUITA MADRIGUERA
piano

FRITZ KREISLER
violí

(el programa del qual, amb obres per a violí i piano, i violí i orquestra, donem a la plana precedent)

GREGOR PIATIGORSKY
violoncel

CONCERTO M. DE FALLA
clavecí, flauta, oboè, clarinet, violí i violoncel

Septimini BEETHOVEN
violí, viola, violoncel, contrabaix, clarinet, fagot i trompa
per un conjunt de cambra, dirigit pel
mestre EDUARD TOLDRÀ.

*Le Concerto pour clavecin et cinq instruments est une
des œuvres maîtresses de Manuel de Falla et l'un des
chefs-d'œuvre les plus significatifs de la Musique moderne.*

H. PRUNIÈRES

SESSIONS SEGÜENTS:

ALFRED CORTOT

Concerts comentats «Tres Panorames
musicals romàntics»:

CHOPIN - SCHUMANN - LISTZ
Evocacions, comentaris i estudis. Execució de nombroses obres de cada un d'aquests compositors.

QUARTET IBÈRIC

amb la cooperació de

ISABEL MARTI-COLIN, *piano*
Primera audició d'un dels més bells
QUINTETS del Pare Antoni SOLER
(compositor català del XVIIIe segle).
Quintets de SCHUMANN i BRAHMS.

Presentació d'un artista qualificat de
«sensacional»

GREGOR PIATIGORSKY
violoncel

Dibuix de Claudi Lorenzale i Sugrañes
* 1815 † 1889, a Barcelona
Biblioteca dels Museus d'Art de Barcelona

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA "DA CAMERA"
DE BARCELONA

CURS 1933-34

CONCERT SETÈ

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA "DA CAMERA"

Adscrita a la "Lliga d'Associacions de Música"

CURS XXI : 1933-34 : CONCERT SETÈ

Dimecres, 21 de Març de 1934, a les deu del vespre

AUDICIÓ D'OBRES DE JOAN SEBASTIÀ BACH

ORFEÓ CATALÀ

ORQUESTRA

ANDREUA FORNELLS, sopran EMILI VENDRELL, tenor
CONCEPCIÓ CALLAO, contralt RICARD FUSTER, baix

ORGANISTA : Mestre VICENÇ M.^a DE GIBERT

DIRECCIÓ : Mestre LLUÍS MILLET

PROGRAMA

I

CANTATA núm. 140 : "Desperteu! diu la veu forta"

Chor, orquestra, orgue, sopran, tenor i baix

I Desperteu! — diu la veu forta
(chor a quatre veus, orquestra i orgue)	V Atança't vora meu
(recitatiu de bariton, orquestra i orgue)
II Ell ve, Ell ve! Ja ve el promès
(recitatiu de tenor, orgue i continu)	VI L'Amic és meu
(duo de sopran i bariton, oboè sol orgue i continu. - Oboè, Cassià CARLES)
III Quan vens, tu, mon bé?
(duo de sopran i bariton violí sol i continu.-Violí, Eduard TOLDRA)	VII Glòria et sia cantada (choral)
(chor a quatre veus, orquestra i orgue)
IV Són sent els cants dels guaites
(choral de tenors, orquestra i orgue)	

II

CANTATA núm. 161 : "Vina, dolça hora de la mort" (1.ª audició)

Chor, orquestra, orgue, contralt i tenor

I De la mort dolça hora, vina
(ària de contralt, orquestra i orgue)	IV Per mi tot ja és finit
(recitatiu de contralt, orquestra i orgue)
II Món, tens el goig feixuc
(recitatiu de tenor, orgue i continu)	V Si mon Déu així ho disposa
(chor a quatre veus, orquestra i orgue)
III Ma fal·lera
(ària de tenor, orquestra i orgue)	VI El cos en el sepulcre (choral)
(chor a quatre veus, orquestra i orgue)

III

PASSIÓ SEGONS SANT MATEU : Fragments (La negació de Pere)

45 I al cap d'una petita estona
(l'Evanglista, chor, orquestra i orgue)	47 Pietat, Senyor!
(ària de contralt, orquestra, orgue i violí solista : Eduard TOLDRA)
46 Llavors començà a fer imprecacions
(l'Evanglista, Pere, orgue i continu)	48 Si lluny de Tu jo vivia (choral)
(chor, orquestra i orgue)

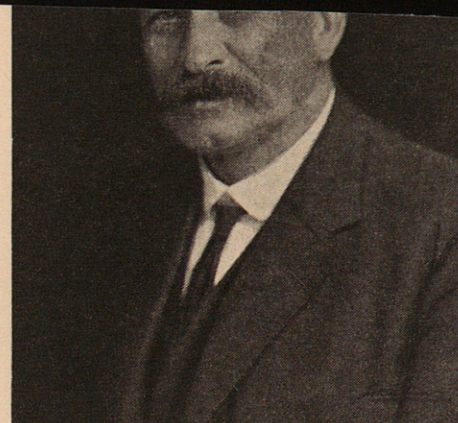
CANTATA núm. 50 : "Doncs la salut i el vigor i l'imperi i el poder" (1.ª audició)

Doble chor a vuit veus, orquestra i orgue

Grans orgues Walcker & Co. de Ludwigsburg

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

EXCLUSIVAMENT PER ALS SOCIS DE L'«ASSOCIACIÓ DE MÚSICA DA CAMERA»

LLUÍS MILLET

Es per sisena vegada que el gloriós Orfeó Català, amb el seu eminent director, aquest músic per excel·lència que és el mestre Lluís Millet, honora els nostres programes. I si cada vegada l'actuació a Música «DA CAMERA» de la nostra primera entitat coral, s'ha fet remarcar per la importància de l'audició en què prenia part (Homenatge a Maurice Ravel, *Novena Simfonia* amb l'Orquestra Pau Casals, *Missa Solemnis*, Sessió de *Música Religiosa*, amb la primera audició de la Cantata *Crist jeia en la mortalla*) avui, l'Orfeó Català tributa a la nostra entitat l'honor màxim en oferir-li, en audició única, un programa de tan excepcional qualitat artística com aquest Festival Bach.

La minuciosa preparació d'un concert com el d'avui, representa una tasca de molts mesos, acompanyada amb una minuciositat i precisió que només pot assolir un fervor musical com el que té el seu més il·lustre representant en el mestre Lluís Millet, dignament compartit i viscut pels eminents mestres auxiliars de l'«Orfeó» i aquests admirables cantaires, per als quals sembla que no existeixi la fatiga, encara que sigui treballant en obres de tanta densitat com les de J. S. Bach.

L'ASSOCIACIÓ DE MÚSICA «DA CAMERA» ha de rebre aquest gest no tan sols amb la fervorosa admiració que sempre li ha merescut l'Orfeó Català, sinó amb

PROGRAMA

Concert en la	MOZART
Kreisler i orquestra	
Cançó Lluís XIII i Pavana	COUPERIN
Variacions	TARTINI
Rondo	MOZART
Peça en forma d'Havanera	RAVEL
La Fille aux cheveux de lin	DEBUSSY
Caprici vienès	KREISLER
Kreisler i piano	
Concert	MENDELSSOHN
Kreisler i orquestra	

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA «DA CAMERA»

Dissabte, 7 d'abril, a les deu del vespre

concert extraordinari de la

ORQUESTRA PAU CASALS

sota la direcció del mestre

PAU CASALS

amb la cooperació de

PAQUITA MADRIGUERA

piano

PROGRAMA

I	
Suite	BACH
orquestra	
II	
Concert en la	GRIEG
piano i orquestra	
III	
Vuitena Simfonia	BEETHOVEN
orquestra	

Exclusivament per als senyors Socis de
ASSOCIACIÓ DE MÚSICA «DA CAMERA»
Via Laietana, 46, 5.ª, 3.ª - Telèfon 17798

VI
L'amic és meu!—I jo sóc teu! L'amor mai res
separa. Jo vull amb tu al cel viure entre roses.—
Tu vols amb mi al cel viure entre roses. Allí l'ale-
gria, allí serà el goig.

VII
Glòria et sia cantada
amb llengua humana i encelada,
amb cimbals i arpes bé sonant.
Dotze perles són les portes
de ta ciutat; tu ens confortes
amb àngels el teu tron voltant.
Cap ull no ha sotjat,
cap oïda no ha escoltat
joia semblant.
Fruim eix do,
Etern in dulci júbilo.

CANTATA NUM. 161
«VINA, DOLÇA HORA DE LA MORT»

I
De la mort dolça hora, vina;
l'esperit,
esmarrit,
vol ta mel divina.
Endolceix ma departença,
vina a mi,
sol diví,
jo t'espero sens temença

II
Món, tens el goig feixuc;
ton sucre enverinat gustar no puc,
ta claredat
és malastruga,
i allí on tes roses s'han badat
hi ha espines a desdir
per l'esperit punyir.
La groga mort per mi és la roja albada;
amb ella arriben les clarícies
de glòria i celestials delícies.
Mon cor, que eixa esplendor albira,
per l'hora de la mort sospira.
Jo tinc daler
pel Crist i amb Ell fer vida,
jo tinc daler
per fer del món fugida.

III
Ma fallera
és del Salvador l'espera
i del Crist aprop estar.
Si el meu ésser, cendra i terra,
de la mort serà desferra,
l'esperit més brillarà
amb els àngels, com foguera.

IV
Per mi tot és ja finit:
món, bona nit!
Per mi consol només hi hauria
si en braços de Jesús moria;
Ell és mon dolç desmai!

El meu fossar amb roses ell cobreixi
fins que amb Jesús mon cor reneixi,
fins que el seu xai
pasturi per la dolça plana;
la mort mai sia sobirana.
Vina aviat, jorn de la mort joïós.
Oh! prest colpeix, darrer moment pietós!

V
Si mon Déu així ho disposa,
jo desitjo que el cos meu
sia ja en la tomba closa;
l'esperit, tornant a Déu,
l'immortal vestit es posi
i en la pau del cel reposi.
Oh! Jesús, preneu-m'ho tot!
Sia aquest mon darrer mot!

VI
El cos, en el sepulcre
pels cucs serà menjat;
de nou tornarà pulcre,
pel Crist resuscitat;
viurà fruint gaubança,
sens dol ni desconhort
en cèlica alegrança.
Quin mal em fa la mort?

PASSIO SEGONS SANT MATEU (Fragments)
LA NEGACIO DE PERE (1)

45. RECITAT
I al cap d'una petita estona tots els d'allí s'acosta-
ren, dient-li a Pere:

CHOR
«Cert és; també tu ets d'aquells homes, puix et
traeix ton llenguatge.»

46. RECITAT
Llavors començà a fer imprecacions i a jurar:
«Eix home jo no el conec.» I de seguida cantà el
gall. I Pere es recordà de les paraules de Jesús, quan
va dir-li: Ans de que canti el gall em negaràs tres
vegades. I a fora eixint, plorà amargament.

47. ARIA. Contralt
Pietat, Senyor,
mon Déu, pietat mon dol t'inspire
Mira el plor
de mos ulls, i del cor meu
l'amargor.

48. CHORAL
Si lluny de Tu jo vivia,
ara prop teu heu tornat,
car ton Fill em redimia
fent-ne de sa mort rescat.
Si ma culpa fou molt greu,
esperar bé puc, mon Déu,
que, apietat de m'agonia,
salvaràs l'ànima mia.

CANTATA NUM. 50
«DONCS LA SALUT I EL VIGOR I L'IMPERI I EL PODER»
Doncs la salut i el vigor i l'imperi i el poder del
Déu nostre al seu Crist esperen, puix rebutjat ha
estat qui n'era demandant jorn i nit a Déu.

(1) Trad. de V. de Gibert i F. Pujol

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA DA CAMERA

Dimecres, 21 Març 1934, a les deu del vespre

Festival J. S. BACH

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

ORFEO
CATALA

amb la cooperació de

ANDREUA FORNELLS
sopran

CONCEPCIÓ CALLAO
contralt

EMILI VENDRELL
tenor

RICARD FUSTER
bariton

EDUARD TOLDRA
violí

VICENÇ M. DE GIBERT
orgue

ORQUESTRA

Direcció:

Mestre
LLUIS MILLET

PROGRAMA

I

CANTATA NUM. 140: «Desperteu! diu la veu forta.»
Chor, orquestra, orgue, sopran, tenor i baix

- I Desperteu!—diu la veu forta
(chor a quatre veus, orquestra i orgue).
- II Ell ve, Ell ve! Ja ve el promès
(recitatiu de tenor, orgue i continu).
- III ¿Quan vens, tu, mon bé?
(duo de sopran i bariton, violí sol i continu).
- IV Sion sent el cant dels guaites
(choral de tenors, orquestra i orgue).
- V Atança't vora meu
(recitatiu de bariton, orquestra i orgue).
- VI L'Amic és meu
(duo de sopran i bariton, oboè sol, orgue i continu. — Oboè, CASSIÀ CARLES)
- VII Glòria et sia cantada. (Choral)
(chor a quatre veus, orquestra i orgue).

II

CANTATA NUM. 161: «Vina, dolça hora de la mort.»
(1.ª audició)

- Chor, orquestra, orgue, contralt i tenor
- I De la mort dolça hora, vina.
(ària de contralt, orquestra i orgue)
- II Món, tens el goig feixuc.
(recitatiu de tenor, orgue i continu).
- III Ma fallera.
(ària de tenor, orquestra i orgue).
- IV Per mi tot ja és finit.
(recitatiu de contralt, orquestra i orgue).
- V Si mon Déu així ho disposa.
(chor a quatre veus, orquestra i orgue).
- VI El cos en el sepulcre. (Choral).
(chor a quatre veus, orquestra i orgue).

III

PASSIO SEGONS SANT MATEU. Fragments.
(La negació de Pere)

45. I al cap d'una petita estona.
(l'Evangalista, chor, orquestra i orgue).
46. Llavors començà a fer imprecacions.
(l'Evangalista, Pere, orgue i continu.)
47. Pietat, Senyor.
(ària de contralt, orquestra, orgue i violí)
48. Si lluny de Tu jo vivia (Choral).
(chor, orquestra i orgue).

CANTATA NUM. 50. «Doncs la salut i el vigor i
l'imperi i el poder». (1.ª audició)
Doble chor a vuit veus, orquestra i orgue
Grans orgues Walcker & C.º, de Ludwigsurg

Exclusivament per als socis de la "Associació de Música Da Camera"

LES CANTATES RELIGIOSES DE JOAN SEBASTIA BACH

Hi ha qui diu que les cent noranta Cantates religioses de Bach que han arribat fins a nosaltres són la meitat de les que produí el *cantor* de Sant Tomàs de Leipzig. Hi ha també qui suposa que les Cantates perdudes són més de la meitat. Albert Schweitzer, però, que ha estudiat bé la qüestió, diu que en totalitat Bach escriví cinc cicles de Cantates per al servei religiós: cada cicle, que comprèn les Cantates per al servei de tot un any, estava format a Sant Tomàs de Leipzig per cinquanta nou Cantates, de manera que la totalitat de les que Bach compongué seria de dues centes noranta cinc. Sembla, doncs, que les Cantates extraviades per negligència de Wilhelm Friedmann, un dels fills de Bach al qual escaigueren en herència, són, només, un centenar.

Si de tota l'enorme producció de Bach no n'hagués quedat més que les cent noranta cinc Cantates religioses actualment conegudes, no per això disminuiria la grandesa de la personalitat del que hom pot qualificar, sense dubtes ni reserves, del més gran entre els grans músics. En les Cantates religioses apareixen acusats amb el més viu relleu tots els caires i tots els aspectes, espirituals i gairebé diríem físics, d'aquella personalitat. Tota la gamma del sentiment humà en relació amb la divinitat, tots els matisos de la inspiració poèticomusical, totes les manifestacions del talent bellament equilibrat d'una naturalesa sana i robusta, tota la plenitud d'una ciència i d'una tècnica incomparables, totes aquestes qualitats apareixen radiant de la llum del geni a cada pàgina, a cada ratlla de les Cantates religioses. Les tres que figuren en el present programa, tan diverses de caràcter, tan sublims d'inspiració, tan magnífiques de realització, en són la millor demostració.

La que omple la primera part és la coneguda pels mots *Wachet auf* del seu començament, i porta el núm. 140 de la col·lecció. És escrita sobre el text del choral místic de Nikolai, i el tema musical d'aquest choral és el que figura en el primer fragment, en el núm. IV i en el final.

Aquesta Cantata tracta de la paràbola de les verges prudentes i les verges folles, o sigui l'Evangeli del vint-i-setè diumenge després de la Trinitat.

El chor inicial, *Desperteu! diu la veu forta*, descriu el gran desvetllament. Comença l'orquestra amb acords d'un ritme obstinat de notes llargues i curtes alternades, ple de solemnitat, que simbolitza la divinitat del Crist en el seu pas per la terra, mentre un motiu ascendent, reproduït quatre vegades i transformat en escales més vives i brillants, tradueix la idea del desvetllar-se i alçar-se de les verges esferèides. Entren tot seguit les veus humanes, els soprans amb el tema del choral en notes llargues i sostingudes, les altres veus amb figuracions severament expressives, intimant les verges al desvetllament. Dins el mateix caràcter van alternant el chor i l'orquestra, aquesta darrera va glosant sempre els dos temes inicials que serveixen de comentari i acompanyament al chor, i aquest amb els seus grans períodes superbament majestuosos, interromputs vers la fi per un *Alleluia* ple de brillants vocalitzacions.

Va seguit aquest choral d'un recitatiu de tenor anunciant la vinguda immediata del promès i estimulant les verges a anar-lo a rebre.

El número III és un duet en el qual dialoguen el sopran i el baix, simbolitzant l'ànima i el Crist

respectivament. L'ànima, ansiosa, pregunta incessantment: *quan vens? t'espero*, mentres el Crist calma el seu neguit anunciant la vinguda immediata. Per damunt de les veus i com una carícia amanyagadora, un violí sol descabdella una bellíssima melodia, plena de figuracions decoratives, mentre l'orquestra forma un fons de dolcesa i suavitat.

Per al núm. IV, Bach confia a l'orquestra una melodia, que va repetint com una tornada, d'aire cadenciós, a manera de dansa solemnnial, a la qual es barreja periòdicament la melodia del choral, cantada ara pels tenors. És el corteig que arriba, que passa; la cadenciosa tornada fineix, i les verges que no estaven a punt resten soles, desesperades.

El recitatiu de baix del núm. V és la veu de Jesús, que parla a l'ànima i la conforta.

En el núm. VI l'ànima i el Crist entonen un nou diàleg, ple ara de la joia de la possessió recíproca, joia que descriu l'òboe amb les seves volades i figuracions gracioses.

Tanca la Cantata el mateix tema del choral entonat en el núm. I pels soprans i en el IV pels tenors, presentat ara en la forma senzilla i característica dels chorals, amb una harmonització a quatre veus robusta i plena.

La Cantata núm. 161, d'una bellesa corprenedora, és una de les tres que escriví a Weimar amb textos de Franck sobre la nostàlgia de la mort, tema que ha inspirat a Bach pàgines d'una emoció insuperable.

Sobre aquest caire particular del geni de Bach diu Schweitzer: «Aquest home robust i sa, que vivia voltat de l'afecció d'una gran família, aquest home que era l'energia i l'activitat personificades, que, oi més, tenia un gust pronunciat per allò francament burlesc, sentia, en el fons de la seva ànima, el desig intens, l'enyorança del repòs etern. Co-neixia la nostàlgia de la mort, com mai ésser humà la conegué. Jamai, també, aquesta nostàlgia de la mort no ha estat traduïda en música d'una manera més corprenedora. En la mort, Bach festeja l'alliberadora suprema i descriu, en admirables *berceuses* espirituals, la calma que invadeix la seva ànima a n'aquest pensament; o bé encara, la seva felicitat es tradueix en temes joiosos i exuberants, d'una alegria sobrenatural. Hom sent que la seva ànima entera canta en aquesta música i que el creient l'ha escrita en una mena d'exaltació. Així desitjada, així esperada, la mort no el sorprengué. Al moment suprem, el seu rostre degué il·luminar-se d'aquest somriure sobrenatural que hom descobreix en algunes de les seves Cantates, com la 161.»

Es iniciada aquesta per una ària de contralt d'una suavitat angèlica; la *dolça hora de la mort* és demanada humilment però amb insistència inlasable, que subratllen d'un prec no menys insistent dues flautes amb ritme obstinat.

Segueix un recitatiu de tenor en el qual l'ansiosa espera de la mort és accentuada pel record de les malvestats del món, comparades amb les delícies de la llum eterna.

A continuació del recitatiu, el tenor canta una ària intensificant la vehemència de la fallera de la mort amb accents tan aviat tendres i suplicants com dramàtics i pressosos.

En el núm. IV torna a cantar la veu de contralt

en un recitatiu gairebé *arioso*, acompanyat per les flautes, l'orquestra de corda i el continu, acomiadant-se del món per a trobar el dolç desmai de la mort en braços de Jesús. La força dramàtica de l'aspiració a la mort arriba al punt àlgid en aquest magnífic recitatiu, en el qual tots els conceptes, tots els mots significatius són subratllats, són enlairats i sublimats per l'expressió musical amb una veritat punyent.

Després d'aquesta apassionada requesta per la deslliurança suprema, apareix, com una veritable anticipació de la cèlica gaubança, una d'aquelles *berceuses* de la mort que esmenta Schweitzer. Tornen les dues flautes amb el mateix dibuix obstinat del començament, que alterna ara amb altres figuracions també insistent però més ràpides, mentre el chor va descabdellant les estrofes de la *berceuse* d'una dolcesa imponderable, d'una expressió ultraterrena que commou fins a les llàgrimes, d'una unció i un fervor tan purs que transporten l'esperit.

I clou aquesta meravellosa Cantata el choral de consuetud, en el qual és encara intensificada l'expressió d'arrobament del chor anterior, i que fineix amb una cadència suspensiva que és una prodigiosa traducció musical de la interrogació del darrer vers. El tema d'aquest choral és un dels que Bach emprà amb molta freqüència, especialment en la Passió segons Sant Mateu. Cada vegada, però, troba la manera de variar-ne l'aspecte, i aquí el presenta amb una harmonització i un agençament de les veus que és una pura meravella. La intervenció de les flautes cantant per damunt de les veus li dona una dolça lluminositat que acaba de contribuir a l'impressió d'ensomni.

TEXT DE LES OBRES DEL PROGRAMA

Traducció adaptada a la música, pel mestre FRANCESC PUJOL

CANTATA NUM. 140

I

«DESPERTEU!—DIU LA VEU FORTA»

—Desperteu!—diu la veu forta
dels guaites de dalt la muralla:
—Desperta, tu, Jerusalem!
Mitja nit és l'hora d'ara;
els guaites amb veu clara ens criden:
—On sou, on sou verges prudentes?
Amunt! ja ve el promès,
preneu els llantions.
Alleluia. Alleluia!!
Siguen a punt per les nocces,
vosaltres l'heu d'anà a cercar.

II

Ell ve, Ell ve! Ja ve el promès! Filles de Sion
eixiu prest, que ja devalla de l'altura vers la casa
maternal. Ja ve el promès; com una daina, com
cervatell, igual ell salta pels turons i us duu el
menjar del casament. Amunt, no us adormiu! Correu,
aneu-lo a rebre. Oh! Mireu! Gairebé ja arriba.

III

—Quan vens, tu, mon bé?—Ja vinc, ton ajut, Ja
vinc prest, ton bé!—T'espero amb la llàntia encesa.
Quan vens, tu, mon bé?—Ja vinc, ton ajut.
Ja vinc prest, ton bé! Ja s'obre el saló.—Que s'obri

En la Cantata núm. 50 el mestre tradueix un curt verset de l'Apocalipsi que parla de l'adveniment de la potència de Déu i del triomf sobre Satan.

Es constituïda aquesta Cantata només que per un gran choral a vuit veus dividides en dos chors i en forma de doble fuga, amb acompanyament d'orquestra, la qual aporta elements propis en el desenrotllament, especialment amb les soneries de les trompetes i dels oboes, de caràcter heroicament combatiu. La tessitura de la primera trompeta obliga a emprar un instrument especial, construït en la tonalitat de *re*, amb el qual amb prou feines és possible d'assolir els sons extremadament aguts que Bach escriví. Cal remarcar la intervenció de les timbales, de les quals usà Bach poquíssim en la seva enorme producció.

El gran doble chor fugat reposa sobre un tema de notes repetides i salts ascendants, que tradueix una marxa o un pas d'una gran fermesa i decisió, un progrés continuat, una potència irresistible; aquest tema, que podríem qualificar de *la força*, encadena sense interrupció amb un altre, llargament vocalitzat, de ritme més variat i de figuració ondulada, tan aviat descendent com ascendent, que simbolitza la *joia triomfal*. Res més que amb aquests dos temes i les derivacions que d'ells extreu en té prou Bach per a aixecar aquesta construcció sonora d'una potència incomparable i d'una complexitat extremada, que atueix i omple d'admiració com la contemplació de la més grandiosa i florida de les catedrals gòtiques.

FRANCESC PUJOL

el saló!—Ja s'obre el saló pel cèlic convit.—Oh, vina, Jesús!—Aquí em tens, oh ànima aimada!

IV

Sion sent el cant dels guaites,
i el cor saltant-li d'alegria
desperta i corre tot seguit.
Son amic del cel davalla,
de gràcia i veritat radia
com astre alçant-se al firmament.
Oh vina, t'esperem,
Jesús, el Fill de Déu.
Hossanna!
Tots et seguim vers el saló
ens reconforta el teu convit.

V

Atança't vora meu,
promesa del meu cor!
A tu m'he confiat
per sempre, eternament.
Damunt mon cor jo et vull,
amb el meu braç com vela vull guiar-te
i donar goig als teus ulls tristos.
El dol oblida i el sofrir
que tu, oh ànima, passares.
La meua esquerra et sostindrà
mentre ma dreta t'acarona.